

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, plața mare nr. 30.
Prețuri nefrancate nu se pri-
mesc. — Manuscrisele nu se
returnează.

INSERATE
Prinso la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI de ANUNȚURI:
Viena: la N. Dukes Nachst.
A. Agnerfeld & Emorio Les-
er. Heinrich Schalek. A. Op-
plik Nachst. Anton Oppelik.
Budapesta: la A. V. Gold-
berger. Ekstein Bernat. Julius
Sopold (VII Erzsébet-körút).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
seria garmond pe o coloană
10 bani pentru o publicare. —
publicări mai dese după tari-
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminică 34).

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fr. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare.
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei
luni 6 corone. — Un exemplar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

r. 186. — Anul LXV.

Brașov, Duminică 25 August (7 Septembrie).

1902.

Esemplul Prusienilor.

Este numai o urmare a fuduliei grandomaniei unguresci, decât pe de altă parte vedem adă, că rău se joacă față cu naționalitățile în țară un rol, ca acela, pe care-l joacă bunăoară guvernul prusian față de Polonia din provincia Posen. Această maimutare a politicii prusiene, le șede foarte rău Ungurilor de putere. Dăr ce e mai trist, ea a dus peste capul nostru pacostea măsurilor extreme de maghiarizare, care se dedau guvernării noastre în timpul de față și care au produs pe lângă atâta amărăciune în țară.

Numai imitând pe Prusieni guvernurile unguresci au născocit planurile nenorocite de colonizare cu scopul a întări maghiarismul în ținuturile locuite de Români. Numai dela Prusieni și-a luat pildă ministrul unguresc de culte și instrucțiune publică, când a slobodit cele două ordonanțe-rachete, prin care decretază să se introducă în școlile noastre populare pe jumătate limba de prețuire maghiară și impune cateheților noștri dela școlile de stat să predă elevilor români religiunea în limba maghiară.

La totă ocaziunea, când vine vorba despre pretensiunile dreptelor naționalităților, foile unguresci le provoacă la măsurile contra Polonilor prusiani. Ne interesează deci pe noi în deosebi a urmări cele ce se petrec în Prusia ostică cu privilegiul visitei împăratului Wilhelm în Posen.

Adevărat, că nu de mult împăratul atacase aspru pe supușii săi poloni, într'un discurs, ce l'a ținut la Marienburg. El se mâniase cumplit pe Poloni din cauza demonstrațiilor lor dela Wreschen, ce le-a fost pricinuit porunca prusiană ca în viitor în școlile populare să fiă opriți de a se mai preda elevilor poloni religiunea în limba polonă.

Musturarea amenințătoare a împăratului și regelui a și adus cu

sine, că Polonii s'au abținut aproape cu totul dela festivitățile de primire în Posen. Nobilimea polonă nu s'a prezentat înaintea împăratului și nici chiar membrii consiliului comunal din Posen n'au fost de față la serbări. Clădirile mari polone n'au fost de loc împodobite, ér foile polone n'au amintit nici c'un cuvânt despre sosirea monarhului. Numai arhiepiscopul polon Stablewski a întâmpinat pe împăratul.

Pöte că și această purtare a Polonilor a contribuit într'u câtva, că împăratul Wilhelm în discursul, ce l'a ținut în dieta provincială, a atins corde mult mai prietinoase și mai liniștitoare față cu Polonii.

Publicăm mai jos acest important discurs. Împăratul a aflat de lipsă a declara sərbătorește, că Prusienii nu vor să se atingă nici de religiunea catolică a Polonilor, nici nu vor să amenințe individualitatea și tradițiunile naționale polone. „Prusia“, duse împăratul, „se compune din multe ginți, care sunt mândre pe istoria și pe însușirile lor individuale. Acesta însă nu-i împiedecă de a fi bravi Prusiani“.

Când împăratul a adaus, că „tradițiunile și amintirile pot să existe, dăr ele aparțin istoriei și trecutului“, a voit să ducă cu alte cuvinte, că Polonii trebuie să se lapede de visul lor, că vor pute restabili vechiul regat al Poloniei.

E știut, că visul acesta al Polonilor, este nutrit în adevăr din partea poporului lor și decât cu toate acestea împăratul Wilhelm vine și declară, că Prusia nu vrea să stêrpescă tradițiunile și amintirile polone, atunci guvernării unguri pot învăța ceva bun de aici și pot să se rușineze, că ei, în conștiința neputinței lor, merg adă până a ne opri de a mai scrie și ceti istoria trecutului nostru și de a cultiva tradițiunile noastre.

Am dori ca în curând guvernul Prusiei să le dea privilegiu micilor noștri despoți de a-se convinge, că

nici în afacerile școlare Prusia nu înțelege de-a procede atât de tiranic și fără de nici o cruțare, cum au început să procedă densii.

Intrunirea de la Bistriță.

Mâne, Duminică, și poimâne se va întruni în orașul Bistriță din Ardeal „Societatea pentru fond de teatru național român“, în adunare generală.

Intemeiată într'un timp, când aspirațiunile culturale ale poporului nostru își luase un puternic avânt pentru realizarea lor și când relațiunile dintre poporele acestei țări păreau mai puțin încordate ca astăzi, Societatea a desfășurat în discursul anilor o activitate stăruitoare și liniștită, așa că adă poți privi cu mândrie la frumusețea fond, ce l'a creat și înmulțit din an în an.

Și de rândul acesta se dăce în convocarea adunării generale, că această, pe baza §-lui 21 din statute, va avé să decidă asupra măsurilor de luat în vederea înființării teatrelor naționale române.

E de dorit, ca decisiunea ce o va lua adunarea generală în privința acestei, să fie cât mai bine cumpenită, ținându-se seama de împrejurările date și de trebuințele adevărate, amăsurat țintei, ce și-a pus'o Societatea, față cu care în anii din urmă poporul nostru a manifestat un interes deosebit.

Orice pripire ar fi nefavorabilă mersului și dezvoltării acestei Societăți, cu privire la care se simte necesitatea, ca să existe mai departe în forma și cu statutele ei de adă. mărginindu-se a face deocomdată primul pas pentru succesiva realizare a scopului, ce-l urmăresce.

Sperăm, că adunarea generală de mâne și de poimâne va decurge cu aceeași însuflețire și în aceeași liniște și demnitate, ca cea din anul trecut. Scopul cultural ce-l urmăresce societatea este așa de frumos

și însemnat, încât nu pöte să existe între membrii ei astfel de deosebiri de păreri, care să împiedece o înțelegere frățească în totă armonia asupra celor de făcut, a celor ce nu se pot întrelăsa și asupra celor ce trebuie să fie neapărat încunjunurate.

În această firmă așteptare salutăm cu căldură adunarea generală dela Bistriță a Societății noastre pentru fond de teatru român, și-i urăm cel mai bun și multămitor succes, spre binele și întărirea nișuinelor comune frățești de progres în cultura noastră națională.

Revista politică.

Săptemâna acesta a fost bogată în fapte și întâmplări politice însemnate. Asupra orașului Agram, capitala Croației, s'a abătut o mare primejdie, provocată de ura și patimile vechi dintre Croați și Sërbi. Ura acesta nu e izolată; ea e generală, așa dăcând dela vlădică până la opincă, și n'a trebuit să se întempe decât un lucru neînsemnat, pentru ca ea să izbucnescă și să producă acte de vandalism și terore. Dilele trecute o reuniune de cântări croată și-a serbat jubileul. Din incidentul acesta a trimis o telegramă omagială monarhului, intitulându-l „rege croat“. Foile sêrbesci din Belgrad au scris pe urma acesta foarte violent în contra Croaților și i-au mai și batjocurit. În corul foilor din capitala sêrbescă a intrat și diarul sêrbesc „Srbobran“ din Agram — și etă că pricina de cêrtă a fost dată.

În zilele de 1, 2 și 3 Septembrie furia populației croate din Agram s'a deslănțuit cu putere elementară în potriua locuitorilor sêrbi ai orașului. Grupuri numêroase de turburători, în frunte cu studenții și muncitorii croați, au dat năvală asupra prăvăliilor și caselor sêrbesci, prădându-le, dărîmând pârții caselor și

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Călugărenii.

De C. Sandu.

„Spuneau bêtărâni din bêtărâni,
„C'a fost pe vremuri jaf în țără,
„Că sate 'ntregi trosniau în pară,
„Aprinse de păgâni;
„Dér' nu s'a pomenit când-va,
„Sê veți Turcimea 'nfuriată,
„Potop în țără revărsată
„Ca adă, Maria Ta.
„Din fund adenc de văi, din munți
„Sărit-a păgânimea totă
„Și cât cuprinđi cu ochii rötă,
„Veđi Turci haini și crunți;
„Și vin năvală, vin puhoiă,
„Măria Ta; e grea curie
„Și Dumneđu din ceriuri scie,
„Ce-o mai veni pe noi“.

„Vitêzul, micul têu norod
„Și-a pus nădejdea 'ntregă 'n tine,
„Sê-l mântui cum vei sci mai bine,
„Mărite Voevod!“

Și-a stat bêtărânu din cuvânt...
Adencă liniște se face;
Chiar frunza din pădure tace,
Incremenită 'n vânt,

Căci aprigul, cumplitul Craiă,
Sumeț plimbându-și oghiă roată.
Din mână face-un semn spre glötă
S'asculte mândru-i graiă.
Nălțat în scări, cu peptul larg,
El bate singur cinci hotare
Și hordele năvălitoare
În peptul lui se sparg:

„Oștenii mei! în țără-i foc,
„Ni-aduc păgânii nenoroc,
„Curând ne vom isbi cu ei
„Și vom juca, năprasnicii smei,
„Al morții crâncen joc.

„Loviți cu sete și turbat
„Sê se cunoască unde-ați dat
„Și când veți da, să dați în plin,
„Sê-mi fulgerați ca din senin
„Dușmanu 'nspăimântat.
„Sê gâlgăe din gât, din sin
„Spurcatul sânge de păgân,
„Băltagele lovescă 'n șir,

„Ca trăsnetele, drept la mir...
„Că-i trăsnet un Român.

„În urma vöstră Turcii 'n vraf
„Sê möră sărutați de jaf...
„Oștenii mei, șomani mei,
„Vultani voinici, năprasnicii smei,
„Pe ei! Sê-i facem praf!“

Prin vad, spre pădure, păgânii urlând
Se 'ndesă 'n năvală turbată,
Dér fruntea oștirii pe loc secerată;
Și alții dau iureș, dăr cad blăstêmând,
S'aruncă Turcimea și-i rënd după rënd
Cumplit fulgerată.

Curg alții și alții din urmă, curg mii
Și'n frunte-i Sinan neînfrântul
Sub ei par'că-i gata să crape pământul
Și urlă năprasnic turbații spahii
Cu urlet de sute de mări vijelii,
E-un blăstêm cuvântul.

Mihaiă Voevodul, pornit pe omor,
Isbesce'n năvala păgână
Și'n urmă-i s'aruncă oștirea română.
Cad maldăre Turcii și urlă și mor

Prin totă Turcimea străbate-un fior:
Ni-e mörtea stăpână!

Priviți-l pe Vodă: un trăsnet din cer
Armura-i în söré lucește,
Sburând lâng'un pașă el murgu-și
opresce
Străfulgeră barda în stânga-i de fer
Și pașă și alții în jurul lui pier,
Căci Vodă trăsnesce.

E răcnet de mörte, e răget amar
Și tropot de cai și blăsteme
Și urlă vëzduhul, rësbubue, geme,
Trosnesc rupte öse și creerii sar,
Mai gröznicii, mai aprigi Români,
rësar

Căci n'au ei ce teme.
Fug Turcii năvalnicii, se 'nghesue, cad
Ca valuri mănate pe mare;
De gönă cumplită își pierd rësufare.
În două cu sânge e apa din vad,
Mănăncă pământul turcescul rësad,
Căutându-și scăpărea.

S'au dus nebuni de spaimă Turcii,
S'au risipit ca pleava'n vânt;
Și mulți din ei, sub foc de tunuri,

bombardând ferestrele cu pietri. In tot timpul devastățiunii sunau clopotele, făcând astfel să crească spaima populațiunii. Poliția era incapabilă de a înfrâna pe turburătorii. S'a chemat miliție, care abia cu mare anevoință a putut să scutască, ce a mai rămas nedistrus la casele și în prăvăliile Sârbilor. Dintre numeroasele acte de vandalism amintim, că mulțimea a spart casa comerciantului sârb Marković, pe care a jefuit'o și incendiat'o; a murdărit și a ars stindardul sârbesc. Vilele Petrović și Cekić au fost complet devastate și dărimate. La Prilaz căpitanul Maulic a tras 20 de glonțe de revolver asupra mulțimii, rănind de moarte o calfă de măcelar. La Xawer, Potok, Vinkovce, Karlstadt și în alte puncte s'au dărâmat prăvăliile comercianților sârbi și s'au petrecut încăerări sângerose între Croați și Sârbi. Un căpitan cu numele Wittas, care a tras glonțe de revolver asupra turburătorilor, după-ce i-a fost devastată casa, fu tîrit în stradă, bătut grozav și lăsat jos leșinat. Mulțimea voia să-l spânzure de un felinar, dărâgând trupele, au respins pe turburătorii cu baioneta.

In urma acestor scene grozave, s'a publicat în Agram *statariul*. Publicarea a avut rezultat, căci ordinea s'a restabilit de-ocamdată.

Arangeatorii congresului asociațiunii internaționale studentesci, au surprins lumea c'o scire interesantă. Comitetul arangiator al congresului a dat adecă o circulară către toți colegii și către cei pe cari îi interesează, în care spune, că *congresul* convocat pe finele lui Septembrie în Budapesta, nu se va ține. Drept motiv se aduce împrejurarea, că comitetul a aflat, că anumiți membrii ai federațiunii ar fi avînd intenția de a face din congres teatru de discuțiuni și demonstrațiuni privitoare la cestiuni politice și de naționalitate, cari ating afacerile interne atât ale statului ungar, cât și ale altor state vecine. Realizarea acestor intențiuni — dic arangeatorii — nu numai ar discredita federațiunea, ci ar face din congres teatrul celor mai urite certe și neînțelegeri.

Cu alte cuvinte, cei de la secția maghiară a asociațiunii aruncă vina pe alții, făcîndu-se a uita, că tocmai ei sunt aceia, cari în urma pretenșiunii lor de a nu se admite constituirea congresului după naționalități, au aruncat schinteia neînțele-

gerii și discordiilor și au făcut imposibilă o organizare pe base sănătoase și echitabile. Din toate însă reiese, că Ungurii s'au temut, că vor căde în congres cu planurile lor, și de căt să sufere un blamagiu chiar la ei acasă, au preferit mai bine a face să nu se țină congresul.

Frații noștri din *Bucovina* sunt veseli de a pute înregistra un frumos succes cultural la activul luptelor și stăruințelor lor. In 1 Sept. n. s'a deschis în Cernăuți școlă gr. or. superioară de fetițe, stînd sub direcțiune unitară, însă divizată în două paralele — una română și alta rutenă — cu câte opt clase, patru primare și patru superioare. „Deșteptarea“ din Cernăuț îndemnă pe părinții români să-și dea copilele la această școlă și să insiste neîncetat, ca noua școlă să fie organizată astfel, în căt generația mamelor viitoare să fie crescută pentru vatra românescă, ér nu ca prin școlă să se instreineze de neamul lor.

Până unde ajunge *lealitatea* unor șovinisti maghiari față cu *dinastie*? Eță o întrebare la care se pôte ușor răspunde cu ceea ce scrie foia kossuthistă „Függ. Magyarorszag“ despre moștenitorul de tron, arhiducele Francis Ferdinand.

Impută arhiducelui, că de la căsătoria sa, n'a mai fost în Ungaria, că nu caută să fie în societate maghiară, că la Petersburg n'a luat cu sine nici un Maghiar etc. Apoi dîce: „Incă de două ori să mai facă Alteta Sa („fenséges ur“) asemenea excursiuni, și atunci în *interesul propriei siguranțe* putem să-i recomandăm și noi, să nu-și mai pună piciorul în *Ungaria și nici chiar la vînatore în Marmafia să nu mai vină*“....

Ér la alt loc scrie: „Nimeni nu i-se va pune în cale moștenitorului, decă se apropie de noi. *Poporul maghiar însă nu se va mai apropia de el, — asta e sigur*.... Decă frunzărîm istoria noastră, pe fie care pagină putem ceti, că nu se plătesce *să anticipăm încredere dinastiei habsburgice*“.

Risiță de vorbă ar fi, decă am încerca să comentăm această isbucnire a furiei kossuthiste. Intrebăm numai: unde sunt procurorii d lui Szell și ai ministrului de justiție Plosz?

O veste îmbucurătoare sosese din Bulgaria. Guvernul din Sofia a

luat *măsuri forte energice contra comitetului macedonean*. Eță ce spun telegramele mai noue sosite din Sofia:

Vice-președintele comitetului macedonean generalul Zonceff, împreună cu Nicoloff, membru în comitet, au fost arestați și transportați noștea la orele 10 și jum. la închisoarea din Drenova, lângă Tërnova. Imediat după această arestare, s'au făcut perchisiții la localul comitetului unde s'au cercetat cu deamănuntul toate dosarele și corespondențele comitetului, de la 1895 și până astăzi.

E bătător la ochi, că s'au găsit numai hârtii compromițătoare pentru vechiul comitet al lui Sarafoff, și nici o dovadă de vinovație pentru Mihailowski, care a redeschis cancelaria și a continuat cu lucrările curente. Se vorbește, că Mihailowski și-a scos pașaport, ca să plece în străinătate. In afară de generalul Zonceff și de colonelul Nicoloff, nu s'a făcut nici o altă arestare. *Agenția română* însă asigură, că la Sofia a fost arestat și Mihailowski împreună cu ceilalți membri ai comitetului și că localul comitetului a fost sigilat de parchet.

Aceste energice măsuri din partea guvernului bulgar au fost luate în ajunul sârbărilor de la Șipca, unde comitetul macedonean pregătise să facă manifestații contra Turciei.

Ômenii pățiți vor primi aceste depeșe oficiose bulgare cu ore-cari îndoieli. Este sinceră séu nu prigonirea comitetului macedonean din partea guvernului bulgar? Are să se dovedescă încă de aici încolo, decă acele măsuri contra comitetului macedonean s'au luat definitiv, ori numai provisoric, până ce va trece serbarea inaugurării monumentului Țarului liberator, cu scop de a pute dobîndi mai ușor dela Turci și dela Ruși mult doritele reforme în Macedonia, cari să fie mai mult în favorul Bulgarilor. Decă comitetul după acea serbare va intra éráși în activitate, atunci totul a fost numai o apucătură, o farsă bulgărescă.

Impératul Wilhelm în Posen.

De câte-va zile împératul Wilhelm se află în Posen, unde s'au aranjat mari serbări în onóra lui. Opiniunea publică germană și cea din străinătate s'a ocupat mult de visita împératului în această provincie locuită de Poloni, fiind-că între Pruși și Poloni relațiile sunt foarte încordate. Contrastele acestea au fost înăsprite și mai mult prin faimosul discurs dela Marienburg al împératului, în care a atacat în mod necruțator pe Poloni. Agitația, ce a produs'o discursul împératului, era atât de mare, încât se vorbea, că Wilhelm II ar fi renunțat să facă călătoria această, temîndu-se de demonstrațiunile Polonilor. Călătoria însă s'a făcut și Marția trecută împératul și împéretesa au intrat în Posen, fără de a se fi turburat prin ceva festivitățile, cari de câte-va zile se dau în onóra împératului.

In 4 Septembrie s'a desvilit pe piața Wilhelm din Posen statua împératului Frideric. Au asistat la desvilitre părechea imperială, principele moștenitor, numeroși principii, cancelarul imperial Bülow, miniștri prusiani și clerul ambelor confesiuni. După desvilitrea statuei părechia imperială, principele moștenitor, principii, cancelarul imperiului și miniștri, s'au dus la casa provincială. Aici împératul fu salutat de cătră mareșalul provincial bar. Wilamowitz-Möllen și i-a dat cupa de onóre. Impératul Wilhelm mulțumind pentru sentimentul patriotic căruia și-a dat expresie mareșalul și pentru primirea, ce i-s'a făcut, adause:

Regret foarte mult, că o parte a sușilor mei, cari nu sunt de naționalitate germană, se acomodează cu greu condițiunilor de traiu prusian. Acesta se datoresce la două mari erori: *minciunei*, după care religionea catolică ar fi atinsă într'un chip óre-care. Intréga mea domnie și vorbirea mea din Aachen dovedesc, că *de mult respectez eu religionea*, adecă raportul fiecărui om către Dumnezeu. Un astfel de calumniator insultă pe urmașul acelu mare domitor, care a dis, că *fie-care se se mântuiescă după credința sa*. A doua eróre este aceea, că se sustine în ómeni temerea, că s'ar intenționa ștergerea particularităților de rassă și a tradițiunilor. Asta nu-i adevérat. Regatul prusian s'a format din mai multe seminții, cari sunt mândre pe trecutul lor istoric și pe particularitățile lor. Acesta însă nu-i împiedecă, ca înainte de toate să fie bunii Prusieni. Așa să fie și aici. *Tradițiunile și amintirile pot să se mențină liniștit*. Aceste înse apartin istoriei, trecutului. *Azi nu mai recunosc aici decăt Prusieni* și sunt dator față cu munca înaintașilor mei, de a mă îngriji, ca *provincia această să fie indisolubil legată de regatul prusian*, ca tot-déuna să fie prusiană și germană bună și eredinciosă. Golesc această cupă umplută cu suc de viie de pe țermul Rinului, spre bunăstarea provinciei Posen și a capitalei sale.

La prânzul de gală, ce s'a dat după parada militară, împératul Wil-

In Dunăre-au găsit mormént.
Ér' chioțele asurđitóre
Ale oștirii românesci
Cutremurá vésduhuri 'nalte,
Se sparg în bolțile ceresci.

Stă sórele 'n sfințit pe-o culme,
De-atăta mórte 'nmărmurit:
Căți Turci periră numai astăzi
In decî de lupte n'au murit
Și 'n rađa lui sclipesce 'n mândre
Mărgele sângele 'nchiegat
Ca un potop de nestimate
Pe câmpul luptei revérsat...

La Sinaia.

Puține locuri vor fi în Europa întregă, cari să-ți producă o impresiune mai mare, mai vie și mai plăcută decăt Sinaia, frumoșa reședință de vară română, ascunsă în fundul Carpaților, sub uriașul Bucaciú. Și cu deosebire când vii cu trenul de la Brașov, impresionat de munții înalți de piscurile de pîtră, pe cari le veđi în șir, de pădurile întinse de brad și ajungî la Sinaia, și-se ofere privelisceea poziției vesele și încântătoare a ei, vilele aruncate, risipite par'că de o mână uriașe, contras-

tul între severitatea și farmecul solemn al munților veđuți până atunci și între tablourile romantice, vesele, cochete, drăguțe, ce și-le dá Sinaia, cu farmecul ei.

Incă de departe, intrând pe pămîntul românesc, veđi pe deal o sentinela română, care cu arma ridicată salută trecerea trenului.

De la Predeal ai trei stații: Azuga, Bușteni și încă o stație foarte mică, Valea Țapului, și în câteva minute ești la Sinaia.

Ajuns în gara de aici, încă nu veđi nimic. Te uiți în toate părțile, nimic, nimic. Pentru a ajunge în oraș, trebuie să urci nisce drumuri late și frumoșe și la sfîrșitul lor numai și-se desfășorá înaintea ochilor icóna Sinaei cu frumoșele ei clădiri cu stradele și bulevardele ei. De altfel Sinaia întregă e aproape numai un bulevard fără sfîrșit, luminat electric, pe margini cu grădini frumoșe și 'n mijlocul grădinilor vilele cele mai frumoșe și mai moderne. Bulevardele late și drepte, trăsurile cele mai frumoșe sosite peste vară de la București, hoteluri moderne și elegante, unde vine Dumineca și în zile de sârbători din orașele din apropiere și de la București mulțime de lume, ca să pe-

trecă la Sinaia. In genere, decă vré cine-va să vadă lume elegantă română, decă vré să vadă aproape tot ce are România mai distins, aproape totă boerimea ei, să mérégă într'o vară la Sinaia.

Un loc de frunte al orașului îl formează parcul, în mijlocul căruia e chioșcul orchestrei și unde cântă musica militară în fie-care zi de două-ori, ér Dumineca și în zile de sârbători de trei ori, cele mai frumoșe arii naționale și fragmente din operele celor mai celebrii compozitori musicali. In parc sunt cafele elegante, cofetării admirabile și chioșcuri de diare. Acolo se întrunesc toți óspeții din Sinaia și când cântă musica, parcul e tot-déuna plin. Cam în mijlocul parcului, e statua principelui D. Ghica, care a făcut foarte mult pentru orașul Sinaia; bustul de bronz pe pedestalul de marmoră. Pe pedestal se află inscripția:

Principele
D. G H I C A
1816—1897.

ér sub inscripție marca lui princiară.

Eșînd din parc, nu după multe cotituri ajungî la mănăstirea Sinaia, vechia și tradiționala mănăstire. In curtea mănăstirii curge isvorul, care are atăta importanță

la înființarea mănăstirii și a orașului întreg. S'au făcut renovări multe, cu toate-că zidurile vechi ale bisericei mănăstirii și ale chiliilor din jur, mai există încă.

Cum treceam prin curtea mănăstirii, veđui înaintea unei chilii un călugăr bătrân, care sta liniștit pe un scaun. Intraii în vorbă cu el și după-ce povestirăm despre multe lucruri, îmi dîse:

— „Ei, bine, când s'a zidit mănăstirea această erau alte vremuri, vremuri mai bune, nu ca acum. Veđi, înainte cu vre-o două-sute de ani, nu era nimic p'acii, nimic, nimic, nici mănăstire, nici castel, nici case, nici oraș. Erau nisce prăpăstii, nisce munți sperioși și greu de pătruns. Dér în vremurile acelea, adecă înainte cu vre-o două-sute de ani, principele Cantacuzin a fost fugărit de dușmani și d'abia, d'abia a putut scăpa fugînd și rătăcindu-se p'acii, printre munții aștia mari. Și cum sosise el aici, unde suntem noi acum, a dat de isvorul, pe care îl veđi colo, înaintea chiliei din mijloc. Și-atunci, el béu din isvor, că-i era tare sete, și om cu frica lui Dumnezeu, cum era, se rugă și promise în genunchi maicii Dumnezeu, că decă va scăpa cu viața, va face în locul în care a ajuns și a béut apă din isvor,

helm a ridicat un toast pentru Tarul Nicolae. Impăratul a primit înainte de prânz pe generalul Cevtkow, guvernatorul Varșoviei, și pe oficerii celor două regimente rusești ale sale. Și a exprimat bucuria de a vedea pe oficerii ruși asistând la parada trupelor germane și a adăugat, că prezența aceasta este o dovadă de vechea fraternitate de arme și de prețioasă credincioasă între Germania și Rusia.

Pressa străină și agitațiile bulgărești.

„Gazeta Națională” din Berlin scrie, că ultimul congres macedonean din Sofia a provocat în presa rusă discuții, în care locul de frunte îl ocupă ideea, că Bulgaria n'are dreptul să se gândească la anexarea Macedoniei și nici Macedonia însăși nu trebuie să viseze despre autonomie. „Novoje Vremja” spune, că în conștiința poporului bulgar trebuie să se înrădăcească convingerea sănătoasă, că valoarea stărei de lucruri din Balcani nu se poate întâmpla pur și simplu prin încercările unui anumit cerc, ori cât de numeroși membrii ar avea acesta. Numai adeptii lui Sarafoff ar pute să viseze de anexarea Macedoniei la Bulgaria.

„Scirile Bursei” spune, că politicienii din Serbia și Bulgaria, în special însă partidul filorus, trebuie să se gândească bine la starea actuală a diplomației internaționale. E eronată credința, că ajunge numai să vrea diplomația rusă și imediat Macedonia se va anexa Bulgariei fără vre-o primejdie pentru pacea universală.

„Diarul „Novosti” în fine, scrie următoarele:

Ar fi o greșală să se dea autonomie Macedoniei. Propaganda Grecilor, Sârbilor și Bulgarilor va continua. Și o împărțire a Macedoniei între Greci, Sârbi și Bulgari ar fi o greșală. Puterile nu trebuie să ia asupra lor greutatea acestei metode încercate. Singura deslegare prin urmare, ar fi să se lase Macedonia sub autoritatea Porței, dăr să se introducă reformele trebuincioase.

De asemenea și „Pester Loyd” discută aceste importante comentarii ale presei rusești și le consideră ca foarte practice, în special pe ale diarului „Novosti”, pe care le relatează mai pe larg precum următoarele: „Novosti” spune mai întâiu, că ar fi o greșală să se dea Macedoniei autonomia. Propaganda Grecilor, a Sârbilor și a Bulgarilor n'ar înceta prin aceasta, ci s'ar întorcer numai, nu contra Turciei, ci contra Macedoniei autonome. Și împărțirea Macedoniei între Grecia, Serbia și Bulgaria, ar fi o mare greșală. Căci mai întâiu ar trebui, ca Macedonia să fie ruptă de Turcia, ceea-ce n'ar fi ușor, și pe urmă ar veni

impărțirea, care ar produce și mai mare incercătură. După toate acestea rămâne o a treia cale, care e și cea mai simpatizată de diplomație, adevărată de a se lăsa Macedonia sub stăpânirea Porței, dăr cu condiția să se introducă reformele necesare. Pentru reușita acestui plan, „Novosti” propune să se ca și acum două săptămâni, revizuire tratatului din Berlin într'un congres internațional. Diarului „Novoje Vremja” nu i-a plăcut de loc această idee și imediat a declarat, că Rusia nu va fi de acord cu aceea, carei pledază pentru convocarea unei conferințe internaționale în cestiunea Macedoniei.

Noi credem, — termină „Pester Lloyd”, — că nici una din celelalte puteri, care au semnat tratatul din Berlin, nu simte nevoia specială a unei asemenea conferințe, care precum reiese din aceste date, n'a fost decât o încercare diaristică, lansată de „Novosti”. Cum a venit în gândul onora să caracterizeze această încercare drept o propunere a contelui Goluchowski, ér respingerea ei de către „Novoje Vremia”, ca o nereușită a politicei austro-ungare, este pentru noi cu totul de neînțeles.

Cea mai elementară cunoștere a tendinței politice austro-ungare în Orient ar fi de sigur suficientă pentru a evita o asemenea greșală. Călea reformelor pe care a arătat-o „Novosti” e de sigur singură dreptă. Dăr pentru reușita ei nu e de loc nevoie de revizuirea tratatului dela Berlin de către o conferință internațională, deoarece reformele sunt prevădute în chiar tratatul din Berlin, la articolul 23. Austro-Ungaria și Rusia au reamintit în continuu în ultimele luni Porței obligațiile carei decurgeau din acest articol, și neliniștea, care domnesce actualmente în Macedonia, putea de sigur să determine pe cei de la Constantinopol să pricépă cestiunea, care se discută de un timp atât de îndelungat.

Urmărirea unui supus străin pentru tricolor.

Brașov, 5 Sept. n. 1902.

Lunia trecută am aușit, că un vizitiu al unui proprietar din România, ar fi fost tîrît la poliția din orașul nostru și ar fi fost chiar închis, fiind-că purta pe pălărie tricolorul roșu-galben-vînet.

Unul din colaboratorii noștri vedeuse Duminecă pe stradele orașului pe acel surugiul, despre care se svoniseră cele de mai sus. Era un om înalt, voinic și îmbrăcat în frumosul costum tradițional al surugiilor boeresci din țără.

Svonul s'a adevărit și chiar stăpânul acelui vizitiu vine acum și se plînge la forul diarului nostru de pățaniile sale la poliția din Brașov.

Acest domn este proprietarul din județul Prahova, domiciliat în Vălenii de munte, Ion I. Cereșanu.

Din scrisoarea d-sale, adresată din Sinaia directorului fôiei noastre cu data de 20 August st. v., aflăm de bine a estrage următoarele pasaje caracteristice, de natură a ilustra mai mult decât suficient escesele de zel ale poliției noastre și urmările lor condamnabile în prigonirea colorilor românești.

Cât de absurde și compromițetóre pentru însăși autoritatea polițienescă pot fi asemenea urmări, se poate vedea din următoarea descriere a d-lui Cereșanu:

Duminecă, în 19 curent — ăice d-l Cereșanu în scrisoarea sa — eram împreună cu vărul meu, Ion Gr. Cereșanu, magistrat la tribunalul Prahova (jude la tribunal) și cu soțiile noastre, la Brașov în excursiune cu trăsura cu 5 cai (poștalion românesc).

Vizitiul séu surugiul nostru era îmbrăcat în costumul nostru românesc, având la pălărie panglică tricoloră, cum cred, că sciti, că se pôrtă la noi în țără. Duminecă s'a dus vizitiul nostru să cumpere dela un magazin de acolo mai multe lucruri pentru dînsul. Ce să veđi însă? El a fost înhățat de agenții polițienesci și dus la poliție, sub cuvînt, că nu-i este ertat a pune tricolorul românesc în Ungaria. Noi, aușind de acest lucru, ne-am dus la poliție, unde am întîlnit pe șeful poliției, un domn al cărui nume nu-l cunoșcem, și i-am explicat, că cel deținut e vizitiul nostru și, că acesta este uniforma, pe care o au surugiul la noi în țără. I-am atras atenția, că n'am știut, că Ungurii nu voiesc a se purta acest tricolor românesc.

Șeful poliției ne-a spus, că trebuie să ia tricolorul dela pălărie, ér în costum pôte să umble prin oraș, însă după legile d-lor, să plătescă o mică amendă și va fi imediat liber.

I-am mulțumit acestui domn șef de poliție și ne-am retras. În același timp a părăsit și d-lui poliția, mergînd în oraș.

Surugiul a fost condus la sub-șef, pentru a-i fixa amenda. (Am uitat a Vede spune, că panglicile le-a scos dela pălărie și le-a încredințat vărului meu spre păstrare, cu rugămintea, de a nu le pune, decât la plecarea noastră. În timpul, când se petreceau acestea în sala poliției, ajutorul poliției a eșit furios din camera sa și a strigat la noi cu gură mare, ca să tăcem, când e de față căpitanul séu șeful poliției).

În fine după-ce domnul căpitan a plecat, am rămas spre a ni-se fixa amenda, a o plăti și a ne lua vizitiul, să vadă de cai.

După așteptare de o oră în sala poliției, ese un agent de origine Român, care tocmai arestate pe vizitiu și ne spune, că trebuie să plătim 10 corone amendă, ér vizitiul să rămână închis 24 ore, pentru-că a purtat tricolorul român (se vede, că au mare frică de acest tricolor!), cerînd în același timp dela vărul meu panglicile, spre a le ține acolo, ca „corpus delicti”. Noi, cari doriam să plecăm Lună dimineața neapărat, spre a scăpa de această șicanare cât mai curînd, am înțat la vice-căpitanul, care după-ce ne-a făcut să așteptăm, ne-a dat cuvîntul.

Noi i-am explicat cererea noastră, că suntem dispuși a plăti amendă și mai mare, numai să nu-l închidă, căci avem nevoie de dînsul, pentru a îngriji de cai și a-l avea la dispoziție, pentru a pleca în țără. Nu a voit să ne facă altă concesie, decât să-l țină închis 12 ore și să plătim 10 corone imediat. Ne-am executat imediat și după ce am plătit, ni-s'a dat de cătră agentul, care a arestat pe vizitiu, o chitanță de primirea celor 10 corone pe un simplu petec de hîrtie murdară și ruptă, fără stampila poliției, fără a fi luat din o condiță a autorității, cum se face în toate țările din lume. Această chitanță o avem în posesiunea noastră și o putem arăta la nevoie.

În fine, după toate astea, l'am lăsat pe vizitiu să-și facă pedepsa, lăsându-i 3 corone pentru a avea mîncare, spunîndu-mi agenții poliției, că fi este îngăduit să-și cumpere, ce poftesce.

După plecarea noastră l'a închis și i-au luat banii sub cuvînt, ca să-i aducă mîncare, și i-au dat la 1 oră puțină pîne, o bucată mică de carne de porc și varză. Afară de asta i s'a luat tabacherea cu tutun, ca să nu pôta fuma și la 10 ore i-au dat drumul, așa că Lună dimineață ne-am grăbit să părăsim acest oraș...

Pe la 6 1/2 dimineața, Lună, am trecut pe la Redacția diarului D-vóstre, însă fi prea de dimineață, nu am găsit pe nimic spre a pute relata șicana, ce ni-s'a făcut.

În fine d-l Cereșanu ne rógă să publicăm cele comunicate, pentru-ca să ai totă lumea cum sunt tratați la poliția din Brașov supușii unui stat vecin, și ne asigură, că cele relatate sunt adevărate până la cel din urmă cuvînt.

Dând loc plîngerii de mai sus, răspunderea pentru amănuntele comunicate o lăsăm, firesce, în sarcina autorului scrierii. Dăcă însă toate cele împărțite sunt exacte, atunci nu putem să șicem nimic pentru apărarea poliției noastre.

E caracteristic, că fôia maghiară de aici, care altă-dată scie să facă pe monitorul poliției brașovene, n'a luat despre cazul de mai sus nici o notiță. De ce atîta indiferență față cu condamnarea surugiului din România, când acesta s'a făcut cu scopul declarat de a se dovedi, că aici nimînu nu fi e permis de a purta tricolorul român? Nu cumva d-l căpitan al poliției s'a prea pripit, uitînd că față c'un supus român trebuia să aibă în vedere considerațiunile dictate de obiceiurile și prescrierile internaționale?

D-lui Cereșanu, după părerea noastră, simțindu-se nedreptățit prin procedeele poliției din Brașov față cu surugiul séu, nu-i rămîne decât să ceră reparație pe cale diplomatică. Noi putem să regretăm și să reprobăm astfel de procedee, dăr numai ministerul de externe din București e în stare, ca prin intervenirea sa să facă să înceteze astfel de escese de zel polițienesci față cu supușii români, cari pe-trec aici.

o mănăstire, spre vecinică pomenire de scăparea lui. Și i-a ajutat Dumnezeu și a scăpat de dușmani, cari îl urmăreau mereu, chiar și pe aici, dăr, cum era pe aici numai un codru des și neumblat, nu-l putură găsi. Și după-ce a scăpat prințul, neavînd destulă siguranță să mai rămână în țără, după câtă-va vreme s'a dus la Ierusalim, la sfântul mormînt al Domnului nostru Isus Christos, și i-a plăcut tare acolo și a fost și pe muntele Sinai, care e vestit în biblie. Și-apoi când s'au mai liniștit lucrurile în țără, s'a întors în țără, tefăr și întreg, și a venit érăși aici, a zidit mănăstirea tot din pîtră cu cheltuiri foarte mari, cum erau pe vremea aceea, și în semn de aducere aminte de când a fost la sfântul mormînt, i-a pus numele mănăstirea Sinaia. De-atunci, decî de ani n'a fost nimic pe aici, decât mănăstirea. Dăr când a venit regele nostru în țără, a făcut o călătorie p'aici prin munți și mult i-a plăcut și s'a gândit să-și facă aici palat ca'n povești, în mijlocul brădetului de munte. Și-apoi de-atunci, de când s'a zidit palatul, au venit boeri peste boeri și și-au clădit fie-care case și ville și au făcut Sinaia de astăđi, care par-că e raiul lui Dumnezeu...

Am mai stat mult de vorbă cu bîtrânul călugăr, înduioșat de dragostea, ce-o arăta el către mănăstire, către oraș, către rege și țără, înduioșat de tonul lui, de vocea lui rară și bîtrănescă, făcîndu-mi impresia, că aud vorbind un cronicar de-al nostru din vechime. L'am mai întreat multe lucruri și despre toate mi-a dat răspunsuri foarte clare. Ne-am despărțit încântați unul de altul, l'am îmbiat cu țigări și după-ce mi-a făcut cu mîna semnul binecuvîntării, am plecat.

În dosul mănăstirii se află o mică grădină zoologică, cu câte-va animale din munții țării, închise în gratii mari de fer. Sunt patru gratii mari, în care sunt mai mulți urși, dintre cari doi de-o mărime colosală. Afară de acestea mai sunt încă câte-va gratii cu vulpi și cu diferite paseri și animale mai mici. Ingrijitorii grădinii stau tot-déuna acolo și dau explicații.

În partea stîngă a acestei grădinii zoologice se începe drumul, care duce la vestitul castel Peleş, un drum admirabil, lung, lat și drept, séra luminat electric, numit: „Strada Carmen Sylva”. Mergî aprópe un sfert de oes pe el și la o cotitură a lui, după-ce ai trecut de ghereta

sentinei și de cascade, lângă care se află frumosul lac cu lebede, zăresci de-odată turnurile strălucitóre ale fermecătorului castel. Mergî înainte pe drum și-ajungî la casarma corpului de gardă, care se află aprópe de castel, în partea dreptă. Casarma acesta e zidită într'adins în formă de fortăreță veche și ruinată. De-asupra are turnuri rotunde și ferestre mici, ér turnul mare din față, de-asupra e construit ca și când ar fi vechiu și ruinat de bombardări. Casarma acesta este paza castelului și în totă vremea pe dinaintea ei se plimbă mereu sentinele cu arma la umăr, care se schimbă la fie-care cias. Înaintea porților casarmei, sunt patru turnuri mari, îndreptate cu gurile spre castel și la fie-care tun sunt aședate jos, pe bînci de lemn, câte trei piramide de bombe. Tunurile acestea sunt luate dela Turci, în răsboiul din 1877/78.

Tócmai când mă uitam la casarma acesta, care mă impresionă foarte mult și mă făcu s'o admir multă vreme, două trăsuri ale curții cu lacheii în livrese, trecură pe lângă mine, mergînd la castel. Era principele Carol însoțit de două dame de onóre, cari se reînapoiau dintr'o excursiune. Sentinelele stătură în loc și presentară arma,

ofiterul de serviciu, îmbrăcat în uniforma de mare ținută salută, stînd nemișcat, ér eu... înîm ridicaiu pălăria, uitîndu-mé cu drag... Principele și damele de onóre ne resalutară.

Între casarmă și între castel se află un obelisc admirabil de marmură albă, de-asupra c'un vultur auriu cu aripele întinse. Pe piedestalul obeliscului se află gravate următoarele cuvinte:

PATRI
VALIDORUM OOLONORUM
TRAIANENSIIUM REGNI
IN MEMORIAM
XXV ANNORUM LABORIS
1866—1891

IOSEPHINA, LEOPOLDUS, ANTONIA, MARIA.

Acest obelisc e făcut de mama regelui lângă falnicul castel, ca amintire de 25 de ani, de când a înțat regele în țără românescă.

Plecaiu mai departe și ajunseu înaintea castelului Peleş. Cum să-l descriu? Un palat pompos și fermecător, clădit în stilul vechiu românesc și compus cu mult gust și cu multă artă, din piétră, feronroz, marmoră, geamuri de cristal cu sal de mari, balconuri strălucite, galerii cu verdeț și-apoi flori, flori și érăși flori... Pe dinaintea lui sentinele înarmate se p...

SCIRILE DILEI.

24 August v.

Adunarea generală a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, se va ține, cum șcim, în 1/14 și 2/15 Septemvrie a. c. E mult de dorit ca membrii Asociațiunii și în genere poporul nostru să dovedescă cât mai mare interes pentru marea țintă a Asociațiunii printr'o participare cât mai viuă și numărătoare la această adunare, care de astă-dată se va ține în Oravița, Bănat. Atragem atențiunea membrilor Asociațiunii, că pentru dus și întors la adunarea din Oravița pot căpăta dela biuroul Asociațiunii (Sibiului str. Mori nr. 8) bilete de drum pentru calea ferată cu preț redus (bilet de clasa III pentru cl. II și 1/2 bilet de cl. II pentru clasa III), care trebuie să le ceră cel mult până în 10 Septemvrie a. c.

La începutul anului școlar. I. P. S. Sa arhiepiscopul și metropolitul Ioan **Meșianu** a adresat clerului din arhidieceza gr. or. transilvană un călduros circular, în care face atenți pe preoți la împlinirea cu conștientitate a datoriei celei mari, ce o au față de învățarea și luminarea poporului. Preoții să facă toate pregătirile necesare pentru frecventarea regulată a școlii din partea elevilor și a invita pe învățătorii la împlinirea datoriei lor.

De ce s'a revocat congresul asociațiunii „Corda Fratres“? Diarul banfist „**Magyar Szó**“ spune, că pe lângă cauzele, ce le aduce circulara comitetului aranjator, mai sunt și alte cauze pentru cari s'a revocat congresul, ce era să se întrunească în Budapesta. Amânarea, respective revocarea congresului s'ar fi făcut la „**dorința expresă a Majestății Sale și a ministrului președinte Coloman Szell**, cari au intervenit la ministerul de culte. Ca motiv a servit apropiata **serbare Kossuth**“. În privința timpului nu erau de cât 15 zile dela serbarea Kossuth și până la întrunirea congresului. Era probabil, că studenții din străinătate ar fi venit la Budapesta cu cinci zile mai curând, ca să vadă serbarea Kossuth, ba printre anumite cercuri ale studenților maghiari se lansa ideea, ca studenții străini să fie atrași și ei la serbare. Posibilitatea unei manifestațiuni internaționale (pentru Kossuth) li-a dat de gândit cercurilor mai înalte și din cauza aceasta s'a întemplat intervenirea la ministerul de instrucțiune publică. — Acestea sunt păreriile lui „**Magyar Szó**“. Diarele kossuthiste nu se îndoiesc, că așa este. — ??

Mai adaugăm, că Dr. Rudolf **Ludwig**, presidentul federațiunii internaționale studențesci „**Corda Fratres**“, și Dr. Cornel

Semenyei presidentul secției maghiare, și-au dat dimisia.

Sfințire de biserică. In comuna **Trip** (țera Oașului) s'a făcut la 28 August sfințirea din nou a bisericii române unite de acolo. Biserica neavând turn mai înainte, prin zelul și stăruința preotului local Ales. Mirișianu și prin iubirea de jertfă a poporului, s'a zidit un turn frumos și tot-odată s'a renovat și biserica. Sfințirea s'a făcut prin delegatul episcopesc Iosif Pap Lemeni protopop în Apa, pe lângă asistența a patru preoți din tract.

Desastrul din Martinica. Din **Paris** se telegrafază, că amănuntele sosite cu privire la ultimele erupțiuni ale vulcanului Pelée, sunt îngrozitoare. Numărul victimelor se evaluează la 9000. Vaporul „**Tage**“, care lucra la salvarea victimelor, a dispărut. Sunt bănueli, că vaporul a căzut și el pradă plôiei de foc.

Din-Uioara-de-Mureș ni-se scrie, că la 28 Aug. s'a dat acolo o petrecere de vară. Petrecerea a fost aranjată de însăși inteligența din localitate, cu concursul tinerimeii din împrejurime. Tinerimea era îngrijată încâtva față de caracterul pur românesc al petrecerei, căci se vorbea înainte, că „**pavilionul de vară al erariului**“ (Liget) s'ar fi punând la dispoziția comitetului aranjator gratuit, însă cu condiția să li-se facă Maghiarilor hatărul de a pute să jöce un „**ciardaș**“. Temerile au fost justificate, căci într'adevăr s'a jucat un „**ciardaș**“ de către cinci părechii din inteligența maghiară. Lucru firesc, că tinerimea n'a putut să privească pasivă la acest abus și a protestat contra „**ciardașului**“, în mod demn însă și fără șgromot. Unii din Maghiari amenințară îndată, că nu vor mai avé Românii sală gratuită în Uioara. Amenințarea această însă n'avea nici un rost, fiind-că sala nu că a fost pusă la dispoziția comitetului gratuit, ci — după cum sunt informat — a fost scump plătită. Corespondentul nostru exprimă speranța, că pe viitor nu se va mai repeta lucrul acesta.

Nouă cancelarie advocațială. D-l Dr. Toma **Cornea**, avocat, aduce și pe această cale la cunoștința publicului, că cu 1 Sept. st. n. și-a deschis cancelarie advocațială în **Sighișoara**.

Petrecerea brașovechenilor. Dumineca trecută la 18/31 Aug. s'a dat în grădina de la Pomul verde o petrecere de vară de către membrii corului bisericii gr. or. din Brașovul-vechiu. Inainte de dans corul dirigeat de d-l **Nicolae Oancea** jun. a executat mai multe quartete. S'au mai declamat anecdote și cantonete, ăr s'afirșitul părții de spectacol l'a format piesa teatrală „**Stefan Hudici**“ de

V. G. **Morțun**. Deși V. G. **Morțun** autorul, și-o intitulază comedie, piesa este de la început până la s'fârșit dramatică și diletanții duși în eróre de sigur de titlul acesta, încercau să scötă efecte comice de unde nu putea și nu era natural să iasă de cât seriozitate. **Stefan Hudici** e o piesă socială. Un boer mai în vârstă ia o față de țeran, trăește cu ea, mai târziu se cunună și duc o viață nu tocmai fericită. Ana, femeia lui **Stefan**, are un amant, cu care vrea să fugă. **Stefan Hudici** îi surprinde și trage două focuri asupra nevastei sale, amantul scapă și soțul se împușcă și el. Cam acesta ar fi subiectul. Ce comedie pöte să fie asta și unde începe aici interpretație comică? Diletanții, ömeni muncitori, cari pöte și-au lăsat alte afaceri și și-au dat totă silința să învețe rolurile, au fost lipsiți cu desövrșire de orientare în alegerea și jucarea acestei piese. Ar trebui, că d-mi diletanți, inaintea vreunei astfel de producțiuni să ceră sfatul ömnilor cunoscötöri în materie, ca să nu și pördă vremea muncind așa pe întuneric. De altfel a fost lume multă și grădina avé un aspect de sərbătöre. Petrecerea a durat până târziu spre diuă într'o animație frumoasă și românească.

Möse iubilantă. Un cetitor al „**Gazetei**“ ne spune, că Reveica Voicu, nascută **Jugănanu**, möşe în Brașovul-vechiu, își serbeză acum iubileul de 20 ani de când servesce ca möşe. In acest timp, cu cea mai mare punctualitate și zel, a asistat la 1020 de nasceri, partea cea mai mare români. — Despre jublanta ni-se spune, că a învățat carte numai cu litere chirilice, dër prin cetire de gazete românești s'a deprins acum a scrie și ceti bine cu literile usitate ađi.

Petrecerea din Zlatna. Din Zlatna ni-se scrie cu data de 31 August. n. 1902: Stimate domnule Redactor! In sesonul verei acesteia „**Reuniunea fem. rom. greco-cat. din Zlatna**“, înființată numai în ziua Sf-ților **Constantin și Elena** a. c., a aranjat deja două petreceri, care de care mai frumoșe. Pentru o reuniune atât de tineră așa ceva nu este lucru ușor. Dër totuși se pöte vedé, că deși puțin înși, cu puteri unite și în bună înțelegere se pot face lucruri frumoșe. In ziua de S-ta **Marie**, **Reuniunea** a aranjat o petrecere de vară, care atât din punct de vedere moral, cât și material a avut un succes neașteptat de bun. In aceea di după amiazi dela 2 öre până la 8 öre sera poporul și-a petrecut în „**Costa oprit**“, ăr sera pe la 9 öre și 30 minute în pavilionul ospătăriei comunale s'a întrunit o societate aleasă de dame, domnișöre drăgălașe și domni. Seria dansurilor s'a început cu o „**Horă**“, după care au urmat alte și alte dansuri, cari de cari mai insuflețite până în öri de di, cu intrerupere la međul nopții, când a fost pauza. In cununa frumoasă de dame și domnișöre am putut observa dintre străini pe d-șörele: **Elisa, Valeria și Gracella Iancu** din Săcărămb; **Maria și Iulia Darvaș**, **Blașiú**; **Leopoldine**

Schult, **Alba-Iulia**; d-l **Pompiliu Fiso** cu dómna și d-șöra **Silvia Fiso**, Săcărămb; d-l **Procopiu Herlea** notar **Cujir** cu d-șörele **Malvina și Lucreția**; d-l **Ioan Dumitrescu** proprietar cu d-șöra **Victoria Dumitrescu** din Șard; d-l **Popovicu** preot în Cib cu d-na și d-șörele **Maria și Lucreția**; d-șörele **Mály, Szunega Erzsé**, d-nii **Dr. Eugen Poerea** medic în **Basna**; **Virgil Rades**, jurist, **Liviu Victor, Felix și Zeno Dumitrescu**, **Aurel Pop** inv. toți din Șard; **Augusto Mazuchi** abiturient, **Brașov**, și alți mulți, pe cari decă i-am scäpat din memorie, më rog să fiu scuzat. — *Rep.*

Avis. Toți P. T. Domni, cari au primit „**Liste pentru subscrierea de acțiuni, la „Economia**“ cassă de împrumut și păstrare, societate pe acțiuni în **Cohalm**“ și încă nu le-ar fi înapoiat, să binevoiască a le returna d-lui **Ioan Buzea**, asesor opidan în **Cohalm**, cel mult până în 15 Septemvrie st. n. a. c. In numele comitetului fudator. **Ioan Bercan**, paroch.

Tinerimea română din Gurghiu a arangiat la 28 August n. o petrecere, care — după cum ni-se scie — a reușit peste așteptare. Au participat nu numai Români din împrejurimea Gurghiuului, ei și din depărtări mai mari. Venitul de 24 cor. al petrecerei destinat pentru masa studenților din **Blașiú**, a fost trimis la destinație.

Concert. Musica orășenescă va da mâne, Duminecă sera un concert cu program variat în sala cea mare a **Redutei**. Inceputul la 8 öre. Intrarea 60 bani.

Villa Kertsch. Atragem atențiunea publicului, care petrece în vilegiatură la **Brașov**, asupra vilei **Kertsch**, situată lângă palatul de justiție, unde se află odăi aranjate cu tot confortul, ăr în parterre restaurant cu grădină.

Noul cosmetic este la noi veritabilul lapte de castraveți englezesc al lui **Balassa**, care face să dispară în câte-va zile pișturile de pe obraz, petele de maiu și tot felul de necurătenii ale feței. Netezesce sbărcelele și înviorază pielea. In Anglia damele nu întrebuințază alt cosmetic, decăt lapte de castraveți, 1 sticlă 2 coröne, săpun de castraveți 1 corönă, pudră 1 cor. 20 bani. Se trimite cu poșta de farmacistul **G. Balassa** din **Timișoara**. Se găsesce în toate farmaciile.

Avis

pentru adunarea generală a „**Asociațiunii**“.

Se aduce la cunoștința On. Public, că în Oravița fiind puține hotele, öspeții, cari vor lua parte la adunarea gen. din 14 și 15 Sept. a. c., vor fi în parte mare încuarterați în case private.

Toți cei ce doresc a participa la amintita adunare, sunt în armare pofitiți, conform programului deja publicat, de a se anunța la adresa institutului „**Oraviciana**“.

Trenul sosesc la Oravița de 3 öri pe di. și anume la örele 11 1/2 a. m., la 7 1/2

în lung și în lat. Inaintea celor două porți mari, cari dau în curte, sunt două tunuri vechi, având ărăși jos câte trei piramide de bombe. Pe cel dintăi tun este scris:

Tun
luat dela Turci
in rășboiul din
1877/78
La **PLEVNA**
In reduta Opanes.

Ër pe al doilea:

Tun
luat dela Turci
in rășboiul din
1877/78
La **PLEVNA**
In reduta Bucova.

La un colț al castelului, jos, lângă cele două porți mari, e o sală mare cu ușă cu gratii de fer, așa că se pöte vedé înăuntru. Sala această este plină cu haine de fer medievale, cu zale, cu cuirasse, cu arme vechi de tot felul, cu stéguri luate dela Turci, un arsenal întreg și n' același timp un museu admirabil. În jurul sălii sunt formele a opt ömeni, îmbrăcați în fer și cu lăncile în mâni, cu coifuri cu penaj și cu viziere. Într'un colț al sălii, se află două porți mari de lemn, legate,

ferecate cu șini de fer și bătute cu cuie puternice și pe cari stă scris:

PORȚILE CETĂȚII VIDIN
Luatela Turci
Rășboiul 1877/78.

De-asupra lor săbiü, puscii vechi, sulite, lănci, stéguri și o mulțime de alte arme luate dela Turci.

Am stat förte mult și am admirat acele arme negre și vechi, acele trofee ale armatei române, în falnicul rășboiu pentru neatărñare.

Pe turnul cel mare al castelului, în vërful căruia, când regele se află la Sinaia, fälfăie un stég mare tricolor, se află orologiul castelului, ăr sub orologiü este scris:

XXV SEPTEMBRE
MDCCCLXXXIII.

adeacă data și anul, când castelul a fost terminat complet. Zidirea fusese începută mai înainte cu câți-va ani, dër isbucnind rășboiul din 1877/78, lucrările au fost intrerupte și nu s'au continuat până după s'fârșitul glorios al rășboiului.

Castelul mai are câte-va porți puternice de fer. În jurul lui, în câte-va boltituri mari în zid, sunt statue mari de

marmoră, cari represintă cavalerii din vechime, cu săbiü, cu lănci și cu sulite. Pe turnul rotund din colțul stâng al castelului se află marca țării, förte mare, scösă în relief, aurită și colorată cu mulțime de colorii.

În fața castelului se află un basen mare, o fântână artesiană admirabilă, din mijlocul căreia apa se ridică în sus la o înălțime uimitöre, pentru a căde în formă de plöie până peste marginile de marmoră ale basenului. Ër în jurul lui și în toate părțile castelului, sunt straturile cele mai frumoșe de florii, pe cari mi-le pot închipui, și cum n'am mai vedüt nici în chipuri, nici în fotografii. Sunt cele mai diferite forme de straturii, aranjate splendid, cu cele mai scumpe și mai fine florii indigene și exotice. Se cheltuesc mi de francii anual numai cu straturile acestea, la cari grădinarii lucră și curăță în continuu. E un tablou feeric, când stând între castel și straturii, îi întorci capul și privești când strălucitorul castel, când straturile de florii și fântâna din mijlocul lor, când turnurile de cetate veche ale casarmei corpului de gardă... Am vedüt câte-va plante cu frunzele cel puțin de doi metri lungime și un metru lățime. Și frunzele

erau verđi, verđi de tot, de-un verde deschis, încântător.

Nu departe de castel se zidesce noul palat al principelui **Ferdinand**, care promite a fi splendid. Un drum în apropiere conduce la palatul actual al principelui, care se află și mai departe, tocmai în mijlocul brădetului.

Dër se înseră și trebuia să plec. Se auđia trenul, care sosise în gară.

Și coborînd dela aceste locuri fericite, pe care vine să le admire totă țera, vin chiar străini din depărtări mari, trecuü ărăși pe drumul lung și admirabil, pe strada **Carmen Sylva**, trecuü din nou pe lângă ghereta sentinelei, pe lângă cascade și lacul cu leböde, vedüü ărăși mica grădină zoologică, vechea mănăstire și importantul isvor al ei, coborii la gară pentru a më reinapoi de unde am plecat, cu sufletul în căntat, înveselit, mulțumit. Fusesem la Sinaia, vedüsem **Peșșul**, falnicul **Peșș**, și acestea pentru cătă-va vreme erau de-ajuns pentru mine, doritor de impresiuni însuflețitoare.

Brașov, August 1902.

Stelian.

séra și 1 noapte. Se recomandă On. óspeți, să nisiuiescá a sosi cu vr'unul din cele două trenuri de ziua, cáci incuarterarea cu greu se póte efeptui nóptea în case private.

Bilete pentru banchet se vor estrada numai acelor persóne, carí se vor anunța numai decát, tot la adresa institutului „Oraviciana“.

Comitetul aranimator.

Un viscol puternic.

Dilele trecute a fost la Podul Iloai (România) un viscol puternic, ne mai pomet, care a pricinuit pagube mari. Viscolul însoțit de grindină cu fulgere și trăsnete.

La spital pavilionul bolnavilor a fost ovalit cu totul, ér parte din zidărie de caua violenței vântului a fost dădă. Tot la spital a fost descoperit și rárte dărímat antreul dela pavilionul în consultații, vitrajul a fost distrus pe eșvărsire, ușile luate pe sus, ér geacu și făcute pulbere. În curte, tóte geomuri au fost sparte, ușile trântite jos, mur luat de vânt și dus la distanță de garămetrii.

Fortuna a pricinuit mari stricáciumi de clădire destinată pentru școlă. În parte a fost descoperită, gardul Bisericii luat pe sus. Panica a fost de sfârșit în orașel. Vârtejul a luat aprópe nedesceale, purtându-le pe sus, ca pe tóte di înspăimântate au rupt frânzgrozite, mugind fugeau ca turghiile, asdți, prin grădini, sărind gardubate de înjindu-se în întreg cuprinsul ríle, în și Omenii în spaimă, oii plântârgușor í fugeau în nescire zápáciți.

geau, ér în a fost ráníți, dér din fericire Mu înregistrat nici o nenorocire. nu avem tóte casele au fost descoperite, Aprópe, gardurile și îngrăditarile rite; ham eșvărsire distruse.

sunt cu desău și casa d-lui S. Sehor, au Hamba.

fost distruse. nitele de stof ale căsuțelor Acopereluate pe sus, purtate de furtărânesci erau anin au prin creștetele artună, ér partér.

borilor mai mul întregi comune, strică.

În cupri e mari. cinnile sunt fó rin cătune, vèdend deslân.Sătenii deorozitate furtuní, în cele țuirea acestei înv au refugiat prin bisericí, mai multe părți rugându-se.

inghenunchiând iinnite sunt fóte mari. Pagubele artea locului povestesc, Bătrânii dîlăi vèdüt prin acele locá așa urgie n'arl te.

curí de când tin tu auđit din bătrân, că Unii spun, c acértej de felul acesta, s'a deslânțuit un h, de ani. acum mai bine de eal s'a deslânțuit și asu-

Uraganul ace nî: numerose case au pra satului Dobr is de copaci au fost fost descoperite, a sega linie telefonică desrăděcinați, ér ce de la conacul Dodistrusă. O mare ol, fost desvălítă și în meniului Coroanei, b, parte dărâmată.

Drumul de la în acticabil din caua a devenit aprópe în a dăcínați și abătuți numeșilor copaci d raga.

de-acurmezișul șosele desci și Dumestí ura. La comunele Pír a casa de marí. ganul a făcut pagubeasM.

Arșina
cărú onoratul public se pír alte scrieri de Domní autorí de revis se popular.

Este cunoscut în se a liotecí popolare, los, ce îl au așa numitel, a curocose, în carí mai ales de acele cente de pus în practică. aceste s'au înființat și năuicestora se vèd Rodurile binefăcătoare anate, distanță. și se cunosc de la qm. norocoși până acuma Noi însă n'isvóre neprețuite, simțim a avé asemenea la avuției, ce se căștíga a perdre colóre în școlă de tóte dilege și cu sudóre mar. Voind decí ca și noi să în- de repetițiune, comună o bibliotecă popofințám aici în zat a-ne ridica glasul nostru nálá, am cutede mele tinerimei diu *Micăsasa,* rugător, în nu

cărú Onoratul public românesc, cum și cărú P. T. Domní autorí, ca să binevoiescá a ne trimite câte ceva din revistele și scrierile dênșilor, ca să putem continua mai departe începutul ce deja s'a făcut de desp. Blaș al „Asociațiunei“, care ne-a dăríuit mai multe scrieri de astá natură, și carí s'au și cetit cu mare sete de cărú cea mai mare parte a tinerimei, stírnindu-se prin acéstá gustul de cetire.

Scrierile trimise sè se adreseze pe numele subscrisului în Mikeszásza (Kis-Küküllő megye.) Numele dăríitorilor marínimoiși sè vor publica în dîarele nóstre din partea subsemnatului, pe lánge cele mai căldúrose mulțámite.

Decí, în speranță, că glasul nostru rugător nu va rémâné fárá de folos, ci din contrá va avé un rezultat satisfăcător, la care și sperám, am rémás:

Al Onoratului public cetitor cu cea mai profunđa stimă

Micăsasa, 29 August 1902.

Toma Simu,
inv. gr. cat.

NB. Celelalte dîare românesci sunt rugate a publica și dênsele acest „Apel“, în prețuitele lor colóne.

Serate de ale meseriașilor români.

Cum „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ nestrámütată hotăríre a luat de a tiné în fie-care lună o așa dișá ședință literară — aceste ședințe s'au urmat și în lunile de vará. Joi, în 28 August c. n. am asistat la a 8-a ședință. Cu tótá dîua de sèrbátóre (dîua sf. Marii) și cu tot nádúful din aceea dî, ședința a fost bine cercetată. Ședința a condus-o presidentul reuniunii domnul Victor Tordășianu.

Din procesele verbale ale ședințelor administrative cetite de notarul Ioan Apolzan, s'a remarcat stărúința comitetului în afacerea esopișilor, ce se vor aranja în luna Octomvrie. Apelurile emanate în acéstá causá au pus în mișcare pe tóți cei buní ai nóștri. Bâncile nóstre, comunele nóstre, diferite reuinií de femei de prin comune, ér unde asemenea aședáminte lipsesc, femeile frunțase, grupate în jurul celei mai cu vađá, reuniunile de meseriași, cu un cuvânt tóți și tóte lucrézá din rěșputeri la realisarea esopiției, ce chemată este a aráta în strălucítá luminá produsul armoniceí conlucrării a meseriașului cu a economului nostru, sub cărmuirea și ocrotirea inteligenței nóstre.

În ce privesce însași ședința literară ea a decurs precum urmézá:

Sodalul eroitor Nicolae Neagoe cuo calmitate rară și cu frumósá accentuare și observând cu tótá stricteța interpunțiunea — ne predá „Rugámintea din urmă“ de G. Coșbuć; harnicul sodal mäsar Iacob Cărátuș a declamat apoi poesia „La ea“ de Ioniță Bădescu. Părți alese din „Ruga de la Chisetu“ de Ioșif Vulcan ne-a cetit bibliotecarul Nicolae Bratu, și acéstá cu scop de a ne împrietini de pe acum cu acéstá piesă, ce probabil se va reprezenta de trupa nóstrá de diletanți din privilegiul esopiției. Studentul Leonte Muntean, ne-poțelul d-lui loc. colonel Paul Muntean, ne-a prieten al clasei nóstre de mijloc, ne-a predat cu mult haz și pícepere anecdota „Țiganul cu căldarea“, de T. Speranță. Bunul cântăret d-l Nicolae Rusu, sodal pantofar, ne-a delectat cântându-ne romanța „Căt de frumósá“, prin ce ne-a dovedit, că este în deplină stăpânire pe vocea-i melodiósá și plăcutá. Ca sè nu se dee uitării nici frumósá descriere a d-lui Valeriu Magdu, paroch în Ecica-română, descriere ce a însoțit cele 29 lucruri de mână, trimisá pentru esopiție de femeile tērance de acolo — notarul I. Apolzan a cetit'o în întregime. D-l Nicolae Neagoe, urcând pentru a 2-a óră tribuna, a declamat frumos poesia „Ce fericíti am fi 'mpreună“, de Vlahuță. Ultimul punct al seratei l'a avut d-l Teodor Libeg, invetător în Șoimușul-român, protopresbiteratul M. Óșorheiului, bine cunoscut nouá de pe timpul petrecerii sale în Sibiu, ca elev pedagog al institutului „Andreian“, pe când coopera la aprópe tóte ședințele literare ale Reuniunii. De astá-datá d-sa ne-a delectat cu două anecdote de Speranță, prin carí ne-a tinut în veselá și buná dispoziție.

Presidentul reuniunii în cele din urmă atrăgënd din nou atențiunea membrilor reuniunii și a damelor din cor asupra apropierii esopiției, îi rógá ca tot timpul disponibil din săptămânile urmátóre s'el sacrifice reuniunii, ca astfel sè ne mai arátám odatá hárnicia și deșteptáciunea.

„Teșlá“.

NECROLOG. Subsemnatele cu inima înfrântá de durere venim a aduce la cunoșcința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoșcuților, încetarea din viéță a mult iubítului nostru frate **Alesandru Darabant**, jude regesc în retragere și membru ordinar al „Astrei“, întemplatá astáđi în 1 Septemvrie n. 1902 în etate de 70 ani. Rémáșițele pámântescí ale defunctului se vor inmormenta Joi în 4 Septemvrie, în cimitetul gr. cat. din loc.

B'stra, în 1 Septemvrie 1902. Iulia Suciú, Octavia Ritiú, náscute Darabant, surorí.

ULTIME SCIRI.

Agram, 6 Septemvrie. După sciri sosite aici, mari turburări anti-sèrbescí au fost și în Brad, de lánge Sava. În Agram ordinea e restabilá. Nici o manifestație ostilá nu s'a mai întemplat de două dîle. Comercianții serbí au dat o proclamație cărú națiunea croatá, în care condamnă atitudinea dîarului „Srbobran“. În decursul dîle de ieri au fost confiscate dîarele „Obzor“, „Hrvatska“ „Hrvatska Pravo“ și „Satir“.

Belgrad, 6 Septemvrie. S'a rěșpândit svonul, că regele Alexandru a chemat la palat pe generalul Belimarkovicí. Tot mai mult se susține faima, că actualul cabinet va demisiona și că noul ministeriú va fi format de liberalí.

Dári de sémá și mulțámite publice.

Cu ocasiunea petreceri aranjate de membrii corului bisericí gr. or. din Brașovul-vechiú, au binevoit a contribui din îndemnul propriú, următorii domní:

Ioșif Maximilian, paroch local, 2 cor., Alexe Dobrescu, comerșant, Ploesci, 10 cor., Dumitru Capáțina, măcelar, 1 cor., Vasile Micu, lemnar, 1 cor., Emil Bologa 60 baní, Ioan Furnicá, 40 baní.

Intratele la acéstá petrecere au fost de: 175 cor. 80 baní; ér cheltueile au fost de: 135 cor. 80 baní, subtrágându-se acéstá sumá din suma ínatratelor, rémâne un venit de 40 cor., care s'au și dat în administrația On. Epitropii, pentru a-le întrebunța la lucrările necesare școliei.

Primescá On. Domní contribuitorí și pe acéstá cale mulțámirile nóstre.

Brașov, în Septemvrie 1902.

Membrii aranimatori.

La petrecerea aranjată în 3 August n. c. în favorul augmentării fondului pentru edificarea unei noue bisericí gr. cat. în *Teiuș*; au binevoit a contribui cu baní următorii P. P. Domní:

Ioan Roșiu proprietar, Klein Mihály, câte 8 cor. Aureliu Papiu Oraștie 5 cor. Imre Iozsef protoerotore, Aiud. Anton Pop, Ionasz Salamon, Ioan Rusu mare proprietar Mesentea, Deach Adolf câte 4 cor. Nicolau Crișan, notar em. Jomal, Inceffý Albert, Kaufman Gyula, Fried. Leopold câte 3 cor.; Ioan Maior protopop Aiud, Dr. Iacob Radu vicar Hațeg, Petru Sântoma preot Rudabaia, Parteniu Crișan notar Jomal, Atanasiu Poșian not. Gârbova de jos, Herman Salamon, Vasiliu Pop, Salamon Simon, Ioan Bèrsan preot, Ștefan Crișan, Gavrilá Rațiu, Ioșif Haáb, Löwe Dezső, Borza Jenő, George Pop, preot, Mihálțiu, Traian Danciu Bucium-sat, Risa Ioșif câte 2 cor. Iacob Popa v. not. consistorial Blașiú 1 cor. 50 b., Dr. Ioan Rațiu prof. Blașiú, Amos Francu preot Benic, George Lupșa student tehnic, Sever Benjamin Benic, Andor Salamon, Pál Lajós, Bélan Gligor sen., Mitrofan George invet., Sántimbru, Gregoriu Sirbu preot, Ioan Rațiu morariu, Nicolau Brétoiu jun., Löwe Mór, Augustin Marcu preot Ciumbrodú, Teodor Muntean, Efrém Rațiu Vasiliu Lucaciu, Ioan Munteanu, Sebastian Cherecheș, Fried Ignátez, Fried. David, Nagy Lajós, Iacob Muntean invet., Iacob Truța v. notar Spálnaca, N. Valeriu, Alesandru Patachi invet., Mihálțiu, Ioan Duna câte 1 cor. Ioan Bătáciú Benic 60 b., Irime Iliescu preot Stremțiu, Mihail Radu câte 50 baní, Emiliu Nestor Blașiú 40 b. Nicolau Bergian Túr, Simion Șerbu Cisteiu, Nic. Frațila Túr câte 20 baní.

Suma incassárilor a fost 351 c., plus 5 cor. intrate dela N. după íncheierea, dári de sémá despre petrecerea din 29 Aprilie c., total 356 cor. Din carí subtrágënd spesele de 62 cor. 70 b, rémâne venit curat de 293 cor. 30 baní.

Primescá marínimoiși P. T. contributorí și pe acéstá cale sincerile nóstre mulțámite.

Teiuș, la 10 August n. c.

Comitetul aranimator.

Literaturá.

„Clípe de repaus“ de *Sorcová*. Un volum elegant, care póte ocupa loc pe masa ori-cărui salon. Prețul 2 coróne (Pentru România 2 Lei 50 baní) porto estra. Credem a fi de prisos a mai recomanda în special acéstá noué apariție literara. În acest volum găsim un limbagiú frumos românesc și niște povestiri scrise cu atáta spirit, încát cartea odatá luată în mână, nu o mai poi jos, până nu ai cetit'o tótá. Se póte procura la Tipografía A. Mureșianu pe lánge trimiterea prețului indicat plus 20 baní porto.

Puterea limbei românesci.

Într'o dî, pe o stradá din Viena, m'au atras atențiunea doi soldați din același regiment, carí veneau în urma mea vorbind românesce într'un chip înspăimântător de stricac. I-am lásat sè trecé înaintea mea și m'am luat după ei, ca s'ascult ce vorbesc. Nu mé puteam mira destul de graiul lor.

Hotărít, gándeam în mine, ei nu sunt Români. În garnisóna Vienei sunt mulți Români în multe regimente și de obicei un batalion întreg al regimentului românesc dela Clușiú, din Transilvania, staționeza permanent în capitala Austro-Ungariei. Prin „Prater“, mai ales Dumineca, te întâlnesc des cu soldați români, decát ești cât-de-cát atent să-i ascuți în ce limbă vorbesc.

Aceștia doi nu vorbeau nici în graiul Bucovinenilor, nici într'al Ardelenilor. Mi-se părea, că miș-mașul lor de limbă românescá s'ar fi acropiind de graiul bănățenesc, un graiu frumos, dér care nouá celorlalți Români ni-se pare puțin cam peltic. Dér nu vorbeau nici în graiul acesta.

În urmă i-am oprit, sè-i întreb de unde sunt și unde au invetát românescá lor așa de pocitá.

Unul: *lu-s díla Zara.* Celálat: *lo dí Telci dí Boemen.*

Sè fiți ai Tătarilor, gándeam eu. Unul din Dalmația, dela Zara, altul dintr'altá margine a împéráției austriace, din Bosnia. Într'adevăr, unul era Albanes și altul Boem, dér cum au ajuns ei sè vorbescá românesce? Neputënd sè mé înțeleg cu ei repede, și vèdend că mé trudes de geaba cu graiul lor, am început să vorbesc nemțesce. Nemțesce vorbeau ei și mai réu decát românesce.

M'ra fost mai mare mirarea, când am înțeles, că ei vorbesc românesce, fiind-cá altfel nu s'ar puté înțelege unul cu altul. Erau din casarmá unde staționau soldați români și au prins dela aceștia graiul românesc.

Factul acesta m'a mirat atunci, dér mai tárđiu mi-s'a părut așa de natural.

În casarmele Vienei stau íngrámáđiți soldați de țece și de cincí-spre-țece naționalități, cu religia și cu limba deosebitá, un amestec ca sub zidurile Babilonului. Limba comandamentului e cea germaná, dér afará de Nemți, tóte țecile acelea de soldați de felurite neamuri nu sciú nemțesce mai nimic, nu pot sè invete, și-sí vorbesc între ei limba lor de acasă.

E interesant faptul ce-l spun și e vrednic sè fie studiat ca un capitol al psihologiei popórelor, anume, că Români sunt cei carí dintre popórele Austro-Ungariei învață mai lesne și mai bine a vorbi o limbă stréiná, și de aceea dintre soldații de alt neam decát cel german al imperiului austriac, Români sunt acrópe singurí, carí vorbesc nemțesce. Ungurii nu învață nici mort; Boemul hodorigesce nemțesca lui ca o mórá stricacá; Croatul, Sérbul și Polonul o rup așa de réu, încát nu le înțelegí din gurá.

Faptul acesta e de mult observat, și în genere se știe, că noi Români învățăm lesne limbile străine și le rostim corect și frumos. Dér acest lucru e numai jumătate din interesantul fenomen psihologic, cialaltă jumătate este, că toate popoarele cu care vine Românul în contact învață limba acestuia, a Românului, cu toate că Românul, ca mai cu talent întru învățarea limbilor străine, ar pute el să le învețe pe ale lor. În Ardeal, prin sat-ale amestecate, unde Ungurii sunt în majoritate mare și conduc treburile comunei, învață toți românesc — fiind-că e nevoe să se înțelégă Românii cu Ungurii într'o limbă ôre-care, fie cea română, fie cea maghiară. Cu toate că limba maghiară e oficială, la primărie și la școlă, și cu toate că majoritatea absolută a comunelor e maghiară, limba parlamentară e tot-deuna a minorității, a Românilor. Tot așa în comunele rurale, unde sunt în amestec Sașii cu Români. Tot așa se întâmplă în Bucovina cu Rutenii, cu Huțulii, cu Polonii, cari vin în contact cu Românii. De ce învață toți acești străini românesc, ei cari sunt în majoritate și sunt mai puternici și politicesc și economicesc? De ce?

Ômenii de stat ai Ungurilor cunosc acest lucru, dér n'au ce face. Și nu e fără temeiul plângerea lor, că Ungurii în Ardeal se românesc, că perd terenul. O știe ei bine, că în vreme ce statul ungar vrea cu trâmbețe și surle și țipete să maghiarizeze pe Român, Românii românesc pe Maghiari pe tăcute și — mai ales — fără voia și științele lor.

Etnografiile unguří au căutat să esplice fenomenul, că toate popoarele, ce vin în atingere cu Românii învață limba acestora, și nu Românii pe ale acelor popóre, prin împrejurarea că popórele străine „sunt mai culte și au interes să învețe limba celor-ce le pot slugi“. Să fie și așa, că Românii sunt „mai incultii“ și că „sunt buni de a fi slugi altor popóre“, dér te miri de când e obiceiul să învețe cel cult obiceiurile și limba incultului, și de când învață stăpânul limba slugii sale, și nusluga pe-a stăpânului? Póte să fie într'atâta asta un adevér, că neamurile străine, ce ne înconjórá, au interes să știe românesc, ca să ne póta mai lesne esploata. Românul nu e comerciant, nu e esploatare — e plugar și cioban — și n'are nevoie de alte neamuri, dér n'are nici interes să le învețe limba. Au însă străinii, și le-o învață, nu însă fiind-că vréu să știe limba „incultilor“ și a „slugilor“ lor.

Dic, că asta ar fi ceva. Dér de loc nu esplică fenomenul, care e psihologic și nu economic.

Mă întore la soldații mei din Viena. Ce interes economic au Boemii, și Croații, și Șvabii, și Ungurii să învețe în casarme limba românescă? Ce se esploateze cu ea? Pe cine? Nu, ei în Babilonia lor au nevoe de o limbă comună, ôre-cum internațională; și de ce, de ce aleg tocmai pe cea românescă?

„Fiind-că e limbă ușoră și o poți învăța pe nesciute?“ Asta au spus'o mulți și de mult; mai dílele trecute au spus'o cu multă amărăciune gazetele maghiare, constatând, că în Ardeal Ungurii știu cu toții românesc.

E adevérat, că pusă în comparație cu limbile slave și cele germanice, limba noastră e ușoră. Limba germană cu sistemul ei și cu felul de a compune cuvintele, apoi cu formele ei sintactice greóie, e o limbă an-voioasă. Troncánitul accent și curioasele sunete aspre și asvélite de-avalma, fac limba unguřescă să fie o limbă șgomotósă și nesuferită ca hurnitura unui car în fugă pe un drum cu hopuri. Polonii și Boemii au atâta „scríșnitură“ în limbă prin îngrămădirea de consonante, încat par' că mereu sfarmă sticlă în gură. Sașii în Ardeal vorbesc chipul un dialect german trágánat și lăbrátat. și cu atâtea deosebiri locale, încat un Sas nu înțelege pe Sasul dintr'alt județ.

Pălăria de paie bună-ôrá o numesc Sașii din sudul Ardealului „Štrihat“, cei din nord intervertesc vocalele și-i dic, „Štrahit“, ér vorba adevératá a limbei germane este „Štröhat“. Cum vrei să se înțelégă ômenii acestia între ei, decă își schimonosesc ast-

fel cuvintele? Nu e decí de mirare, ca în-tálnindu-se un Sas din nord cu unul din Sud să despereze de încercarea lor zadarnică a se înțelege în dialectul sásesc, și s'ò rupá amêndoi peromânesce, căci limba românescă e una și în nord și în sud și peste hotare — o limbă fericită, fără dialecte.

Fără îndoielă, e limbă ușoră. N'are nici consonante îngrămădite, ca s'o facă prea aspră pentru popórele cu limba mai dulce, n'are nici vocale prea multe — mai ales ca terminațiuní — ca s'o facă prea mólé și fără colóre pentru popórele din nord. Partea lexicală, de origină slavă, și puținul accent slav ce-l are limba nostră, o fac lunecosă pentru popórele slave și o învață ușor.

Pe șesul Carpaților, de de-asupra Bucovinei și Maramureșului, spre nord-vest, limba obișnuită a ciobanilor e cea românescă, și cât țin Carpații în sus spre pasul Iabloniței, spre culmile Pápădiei, mai în în sus spre Cerna-Repa și Uzoc și Hălci și Cerna-Hora, pe sub Galiția, până în munții Tatrei și înainte pe șesul Beschizilor până în Moravia și Silesia se aude prin stánile munților vorbă românescă. Fórte stricată, negreșit, și abia de recunoscut, căci a făcut drum lung și printre atâtea némuri străine.

Cum am ajuns noi s'avem Românii în Moravia? Pe granița dintre Moravia și Boemia am auzit eu însumi limba românescă a ciobanilor moravi, cari scoboriseră la tégul Müglitz să-și vëndă „brenze“. Era amestec de limbă, curios și une-ori ridicol, dér în fondul său românesc.

August, 1902.

G. Coșbuc.

Averea seu proprietatea.

(După Morala Creștină, de N. M. Pacu.)

În strinsă legătură cu datorile cătra corp este averea seu proprietatea. Ea constă din acele bunuri, mai ales materiale, asupra cărora omul are facultatea de întrebuintare, folosință și înștréinare, negreșit sub îngrădirile cerute de binele comun și prevădute în legi.

Deși virtutea se póte săvirși și mântuirea se póte realiza și fără avere materială, totuși nu-i mai puțin adevérat, că și acesta e de folos, ba chiar necesară omului, fie pentru procurarea mâncării, îmbrăcămint-i și locuinței, fie chiar pentru înlesnirea propășirii intelectualo-morale. Asigurarea mijlócelor de trai prin avere nu puțin contribuie la sustinerea și întărirea libertăței omenesci și a corectitudinii în vieți; din contră miseria adese-ori încovoie pe om, îl înjosește și-l împinge la fără de legi. Datoria apoi d'a ajuta pe cei lipsiți și în genere d'a face acte de caritate, îndemnă pe om să agonisescă și să posedeze avere.

Etă de ce Sf. Scriptură e plină de învățăminte privitoare la stringerea, păstrarea și întrebuintarea averei. Ástfel dela creațiune chiar, omul a fost destinat să stăpânescă pescii mării, paserile ceriului, dobitocele și tot pământul și toate vietățile cele ce se târesc pe pământ: ér ap. Pavel dize. „să se ostenescă (omul) lucrând binele cu mâinile sale, ca să aibă de dat și celui în lipsă“. Parabola talanților are ca scop de asemenea, ca să laude pe cei ce înmulțesc prin muncă onestă avutul lor, și să osândescă pe cei ce-l risipesc, seu din le-nevie nu cată a-l spori.

Intr'un cuvânt. Morala Creștină, deși consideră averea pământescă (proprietatea) mai mult ca un drept de folosință. ér pe deținătorii ei ca pe nice economi și reprezentanți ai lui Dumnezeu. singur A-tot-țitor și al celor nevédute; totuși justifică posedarea ei de cătră creștin, sfátuind numai a o câștiga cu sudórea frunței, a o întrebuinta ca mijloc de

mântuire, a nu se bizui într'enska, nici a-și lipi inima de ea cu împătímire. Ori de câte-ori ar fi ispitit cine-va să rostescă cuvintele bogatului neînțelpt din Evanghelie: „suflete, ai multe bunuri strinse pentru mulți ani, mánâncă, bea și te veselescă“, să-și aducă aminte cu înflorare de răspunsul lui Dumnezeu: „nebune, într'acéstă nópte sufletul têu va fi cerut dela tine; atunci cele ce ai gătit, ale cui vor fi?“

Să aibă creștinul aceeași privire asupra averei, pe care au avut'o dreptul Iov, Tobie și toți ômenii plăcuți lui Dumnezeu și filantropi; căci „nimic nu am adus în lume și este viderat, că nici nu putem scóte ceva din ea“, după cum dize apostolul gîntilor.

Ca mijlóce legitime pentru agonisirea averei Morala Creștină nu recomandă decăt doué: munca și economia. Munca este cătimea de energie, ce desfășoră omul, spre a face productive în folosul seu puterile firei de Dumnezeu create. Ér economia face ca produsul muncii să nu fie cu totul consumat în prezent, ci să se păstreze o parte și pentru viitor, fie pentru a preintémpina nevoile vieței, atunci când nu va mai pute munci din cauza bêtrâneței seu a infirmităților, fie în scopul d'a întrebuinta produsul acumulat (capitalul) în opere de binefacere pentru semenii săi și de progres pentru toți.

Munca servește nu numai la înavațire: ea este încá prea folositóre sánătății și constituie o pârghie puternică pentru înălțarea morală a omului. Muncitorul e tot-deuna și mai robust, și mai onest, și mai drept, și mai demn; trândavul din contră. Și când munca este îmbinată și cu economia, atunci barca vieței omenesci se conduce mai bine și mai cu siguranță.

Cuvântul lui Dumnezeu de la început a ordonat omului, ca „întru sudórea fetei să-și câștige hrana“; și-l îndemnă a lua esemplu de hărnicie și prevedere de la furnică și albină. Marele apostol Pavel, care era și meșteșugar (făcător de corturi), dize în această privire: „nimenui pâinea nu am mâncat gratis (de geaba), ci cu ostenelă și trudă dína și nóptea lucrăm, ca să nu îngreuiăm pe cine-va dintre voi.“

Resultă dér de aicea, că ori-ce câștig nemuncit, cum e acela din jocurile de noroc și din cerșetoria nejustificată, este réu védut în creștinism. Cu atât mai mult, când e vorba de câștiguri ilicite provenite din furt, răpire, înșelătorie, etc.

Cât despre risipă, ea duce tot-deuna la miserie și decădere; probă parabola fiului risipitor din Evanghelie.

(„Conserv.“)

Cleiu arborilor roditori.

Surgerea cleiului din arborii roditori e o bôlá, care finesce prin a ucide pomul.

În fie-care an pomii roditori — având fructul cu simburé (persecul, prunul, zărzărul, círeșul, caisul) pier în număr mare de această bôlá — S'a cređut că cleiul aflându-se în vasele arborilor încoet nesce circulația sevei.

După o notă prezentată academiei de științe din Paris, bôlá cleiului la pomii (seu guma) ar avé de causă tária seu lipsă de măruntire a pământului. Prin urmare prunii, piersecii, círeșii, zărzării și cașii trebuiesc săpați adênc și pământul lor aerat, în cazul acesta nu vor face clei. S'a dovedit astáđi, că bôlá cleiului se întinde cu atât mai mult cu cât solul e mai puțin aerat, de aceea în solurile tari, argilóse și neaerate, bôlá cleiului se arată mai des.

Când dér vom voi să sádim pierseci, círeși, zărzări și cași, să alegem un sol mărunt, mobil, adênc, să fie bine defun-

dat și să nu fie primitor de a se întări prea mult în urmă.

Asemenea să ne ferim de a tăia prea mult ramurile acestor pomi, căci tăierea prea mare a ramurilor aduce bôlá cleiului.

Décă cleiul se arată pe suprafața pomului, trebuie să-l ricăim cu un cuțit tăetor până la viu. Pe urmă frecăm rana cu măcriși și apoi o ungem cu mastic de altoit seu cu baligă de vită. Décă plantația acestor pomi s'a făcut în pământuri tari, să avem grije a-i sápa adênc de jur împrejur în fie-care tómnă.

Cui avem a mulțumi atât' amar de réutate?

(Poveste și adevér.)

Vor fi cam 14 ani de când m'am dăscălit cu bêtránul Iosif al Biliu la Orade. A'au doi calúșei slabi, înhâmați la căruță, și mergeam anevoe de tot. Câte căruțe au înapoia noastră, toate ne lásau în urmă caor.

— Buni cai mai pot avé Bihorienii, Covăcenii și Sălărdanii áș'ta, moșule, m-am díș eu, căci mánau pe lângă noi, dén mán-deai că-i pórtă necuratul.

— Buni, domnișorule, díșe bíud nul bătându-și scrumul din pipă, în pal de mănecoi stánge, dér au și boi buni și c' arumóse, și pământuri bune și roditóri vézínu-mai ei nu-s buni, că sudue de Dumnezeu și de întrecuți ce sunt stau se de Recuțului cu bâta în cap și să-l omóre ca pănii, báscă.

— Nu cred, că ei să fie m' péguincioși decăt Románașii noștri cei eny'jéluri, am díș eu, ca să-i aud părerea. atú

— Nu dară, ci ei au rém, dá' iní ca stupul din moși-strémoși, și locușor ei pe locuri netede, pot lucra și agoni trái mult nóptea decăt noi díua, și ap' r'au pământuri roditóre, nu cum sunes'f'i nostre, cari ađi le gunoim, ér máné lein óta ploile. Noi pe lângă ei o ducem bé óțu greu, trâm în locuri închise și nimeni n'are grije de starea noastră. Ori avem, yó nu, numai porția (darea) să o plătím, de asta se îngrijesc cei dela carmă, și htarășii și jucății (esecotorii), și apoi d'ene-am plătít porția, putem muri și de. fóm' e. Focul batarșite*, domnișorule, la mare' au ajuns. Și cui avem de a mulțumi at' amar de réutate, decă nu la doué feme'și adecă: Evei pentru lácomia căreia an'perdut rául și am ajuns supuși atátor ré'pământesci, și fetei lui Mariot, căpetenia hómanilor de pe vremea când au venit Urii în țera noastră, căci ôre când noi am ost stăpáni peste aceste locuri mánóse.

Învéțat'ai d-ta ôreicând carte, moșule? l'am întrebat eu, că istorisea ca un profesor din Istorie.

— N'am învățat, ónu am umblat la școlă nici într'o dí m'ar, ci neua meu era om iscusit și bêtrán el scia multe și din cele multe câte-va-r-am însemnat și eu.

— Ce ț'a povest el despre fata lui Mariot, de díci, că véru neascultarea ei de tatál seu au ajur Ungurii domni și stăpáni peste locurile teea?

— Ascultă, că-țápnun: Ci-că căpetenia Românilor dintre Crisuri, își avea locuința aci, cum ne lgam în Biharea, pe câmpul de a drépta, de și ađi se véd urmele cetății; și mai aa una în Orade, alta în pădurea de Șuștugin. Românii și pe acele vremuri erau și viteji, numai căt că nu erau într'o înțegere, tocmai așa cum: nu sunt nici astáđi, a ce vrea unul, celălalt nu lasă în loc. și marele lor, de unde, de unde nu, nu s'i destul că înțelese că dintr'o lume străi a budulit un popor varvar și că acestea apropie de țera lui, dér díșe el celor epuși: fiți gata, că nu știți nici díua, nici asul în care vine vrășmașul. Să fim gáte el, stați acasă și nu vé îndepărtați, căle vom fi toți la olaltă, draci să fie și nu, -or birui.

La câte-va ó după asta, ca un popot ce nimicescēt ce-i cade în cale, se năpusti peste ei un por care de varvar ce era, un avea cunosă și nici despre Dumnezeu. Românii noștri și să cam îngrozia de ei, căci nu preaménau ômenilor în scurtă vreme fiatura atát de cumplit, încat cei mai mulți-or lásat nu

numai dinții, ei și flócele de pe ei în looul de bătaie. Cei rămași întregi se luură la fugă și se ascuseră prin desimea pădurilor.

Mariot, după-ce Ungurii fugiră, chemă pe mai marii fěrrii la divan, și le sfătui, să se ia cu toții în urma lor și să-i păfugă cale de mai multe țile, nu cumva aceia prințend puterți, să mai năvălescă ore când peste Români.

Ei nu-l ascultară, căci duse unul, decă vom fugi noi după acești slăbănogți, vom fi vrednici să ne numim căpăi, cari gonim iepurii. La ce să-i păfugăm, au fugit ei, de nici urmele nu li-se vęd, duse altul.

Mariot se cam supără pe ei, d'er în cele din urmă se liniști, căci toți fură de acea părere, că nici un suflet de Ungur nu-i în apropierea lor.

Fata lui Mariot, ca să trec acum la ea, avea două căpriore și avea obiceiul în fie-care ții, să m'ergă cu ele la pășune, într-o pădurită, cale de o jumătate de ceas de casa tatălui său. Mariot îi duse: ficia mea, ședı tu cu căpruțele tale acasă și nu bate pădurile, că mă tem să nu ți-se întâmple ceva rău. Fata însă nu-l ascultă, ci eși cu capriórele la pădure.

Cum ajunse în pădure, doi căni luură la gónă cele două capre. Caprele fugiră și se băgară tot mai afund în pădure, ér fata după ele, până ce de ostenită a căd'ut la pământ, mórtă de jumătate. Aci dete de ea doi Unguri, cari o și duseră la mai marele lor. Acesta cunosc'u că a cui e fata, căci o vęduse în curtea lui Mariot, de unde și ea trimise cu arcul ei cății-va Unguri pe ceea lume, deei duse celorlalți, să nu-i facă nici un rău, că fata asta va fi pricina norocirei lor.

Feciorul vizirului Ungurilor, cum o vęd'ă, ca un nebun ce-și pierde mintea, încep'ă a sbiera și a se arunca la pământ înaintea ei, căci el o minune atât de frumoasă nu că n'a vęd'ut în țilele vieții lui, d'er nici n'a visat că ar put'ă să fie.

Fata se sperie de el și încep'ă a plânge. El îi făc'ă semn să nu se témă, că nu-i face nici un rău, ba ca să vadă, că o are în drag, îi săruta și urmele picior'elor.

Mariot aflându-se fără fată, se supără fórt'e și trimise pe mai multı servitorı să o cante, d'er dintre cei cății mergeau, nici unul nu se întorcea înapoi cu vestea, căci Ungurii îi prindea și le tăia capul. La trei țile chiar când o c'etă într'egă de argați erau gata să pornescă într'ă cercarea fetei, Ungurii năvăliră asupra Românilor. Piept la piept s'or luptat mai multe țile și nopti de-ar'endul, nemăncăți și nebeuți, d'er și de astă-dată Ungurii fură băt'uti și înviși.

Mai marele lor când vęd'ă, că nici de cum nu se p'ote împământeni între Români, duse c'atră Mariot: „Fata ta e în mâna mea, de o dai feciorului meu de soție, în vietă va rămâné, altcum va fi victima celei mai gróznice morți!”

Mariot, care n'avea mai mare bucurie în lume, decât pe fata lui, sfătuiindu-se cu s'fatnicii, se învoi, ca să se încusorescă cu Ungurii. Incusurirea asta însă nouă numai bine nu ne-a făcut, că după mórt'ea lui Mariot ajung'end împ'ărăția pe brâncă ginearelui său, Români fură gonit'ți și asuprit'ți de nouele neamuri, ca vai și amar de ei.

Ce să facă? Au luat lumea în cap ca roiul de albine căruia îi lipsesce matca, și s'a aședat care pe unde a putut, cât pe deluri, cât între deluri, și astfel s'or făcut sate noue, și-or început a lucra din greu și lucră până astăzi, ca să țină ț'era.

Când sfirși meșul, un Ungur din Sânt-Imreu, av'end trei cai inhămați la car, trec'ă cu așa repeđiciune pe lângă noi, încat acăță, adecă se ciocni cu căruța noastră. A lui era cu osie de fer, a noastră cu de lem. La a noastră i-se rupse cărâmbul dinapoi. Ungurul nu p'ăși nici un rău și totuși ne injură de Dumnedu și ne duse „b'udös olahok”, pentru-că nu l'am ferit noi, când el cu voia a mânat, ca să acate cărâmbul într'al nostru, sciindu-l pe acesta mai slab.

Betrânul îi duse pe românesce: Orbescă-te Dumnedu, da n'ai vęd'ut, că ai drum slobod destul, de-ai mânat în căruța mea?... Ungurul însă dete sbiciu cailor

cari fugiră ca viscolul. Noi rămăsărăm cu osia ruptă în mijlocul drumului.

Iosif al Bilii, betrânul, acum de 4 ani e în pământ. Inainte cu 6 ani când am venit din Giulia la Chiuag ca preot, l'am înt'erebat, de-și mai aduce aminte de cele ce le-am petrecut înainte de asta cu 14 ani? El mi-a r'espuns: Aduc d-le părinte, nu pot se uit până voi trăi și pe lângă alte dorinți ce am, e și dorul, ca să pot da odată împrumutul acelui Ungur din Sânt-Imreu înapoi, d'er cu camelele camel'elor cu tot.

El a murit, Dumnedu însă tr'ăsese, vede, aude și scie tóte, ne-a vęd'ut și pe noi, pe cel de vină l'a pedepsi, decă nu aici, în ceea lume.

Chiuag, 1902.

Antoni Popp.

MULTE ȘI DE TOTE.

Frideric cel mare și Voltaire.

Renumitul Voltaire petrec'end mai multă vreme la curtea regelui prusian Frideric cel mai mare, a scris o poesie lungă, pe care o citi înaintea regelui. Tot în vremea aceea era la curte și un Engles, care avea o memorie estra-ordinară și care vorbea perfect franțuzesce. Când cetia Voltaire poesia sa, Frideric cel mare ascunse pe Engles după un paravan, ca să asculte poesia lui Voltaire, fără ca Voltaire să fi sciut ceva despre ac'osta, său să cunoscă cel puțin pe Engles.

După câte-va ore regele chemă pe Voltaire din nou la el și-i spuse, că e un plagiator, de ore-ce poesia cetită mai înainte nu e lucrarea lui originală, ci o deco-piare din vorbă în vorbă a altui poet. La ac'osta Voltaire deveni așa de confus, încat nici nu se mai put'ă scusa, nici nu mai put'ă vorbi nici o vorbă. Atunci regele declară că-i va documenta ac'osta și chemă îndată pe Engles. Acesta veni îndată și declară, că opera aceea poetică, pretinsă de Voltaire, că e opera lui proprie, a scris'o el, ceea-ce p'ote îndată documenta chiar prin aceea, că o scie de rost. Și d'ic'end acestea încep'ă a declama poesia, pe care o cetise poetul frances mai înainte. Voltaire deveni atunci așa de confus, așa de scos din fire, încat voind să vorbescă, nu put'ă rosti nici un cuv'ent. După multă vreme numai, reculegându-se put'ă să spună cu glas puternic, că numai el singur e adev'eratul autor și îi e peste putință să prieică șarlatania Englesului. Regele vęd'ându-l iritat peste măsură și nemai put'end'u-și ținea nici risul, descoperi gluma, ceea-ce liniști pe Voltaire.

Și un general.

Un general frances scris'ă într'o ții regelui său, de pe câmpul de luptă, ca să trimită de urgență încă deice mii de ómeni pentru a put'ă respinge pe inimiz. Cu scrisórea ac'osta încredință pe un ofiț'er al său.

Ofiț'orul plecând să-și îndeplinescă misiunea, pe drum ceti scrisórea generalului și după cuvintele: deice mii de ómeni, mai adăugă: „Și un general”.

Pipin cel mic.

Regele Pipin, tatăl lui Carol cel mare, era numit „cel mic”, din cauza statur'ei lui mici. Într'o ții, pentru a-și r'ebona tuturor glum'elor, care se făceau pe socot'ela lui din cauza aceasta, reuni t'otă curtea sa la un circ. Tocmai cu câte-va țile mai înainte, arabii îi v'enduseră un taur enorm din Andalusia și un leu din Africa, am'endoi de-o s'elbatăcie ne mai pomenită. În circ apărură de-odată cele două animale, care se luură îndată la luptă. Taurul se repeđi la leu, voind să-l ridice și apoi să-l trantescă la pământ cu córnel'e sale. Atunci se repeđi și leul asupra taurului. Am'endoi se luptau, se apăr-au cu o vigóre egală.

— „Cine dintre voi cutéză să se cobóre și să despartă aceste animale?”, se adresă regele spectatorilor.

D'er nici o voce, nici un r'espuns nu se auđi.

— „Eu mă voi'ă cobori și-i voi'ă despart'ă”, duse el.

Și când regele se cobóri în arenă înarmat numai cu spada sa, pe toți spectato-rii îi cuprinse frica. Cu două lovituri, regele omori pe taur, omori apoi pe leu și reîntorec'end-u-se la locul lui, privi pe toți cei adunați și duse: „Forța și curagiul nu atárnă nici-odată de statura omului”.

Construcțiunile grabnice.

În orașul Chicago din America-de-nord, 3000 de ómeni au zidit o biserică într'o singură ții. Vineri nópt'ea au subscria contractul de zidire, ér Duminecă dimineața au sfințit'o. E adev'erat, că tavanul nu era încă terminat, d'er aparatele de încaldit și cele pentru lumina electrică puteau funcționa.

POSTA REDACȚIUNEL.

D-lui A. B. — Sasca-montană. Ni-eimposibil să satisfacem dorinț'ea D-vóstră, din simpla causă — pe care v'am mai spus'o odată — că manuscri-sul respectivului nu-l avem De altfel lucrul nu merită a i-se mai da vre-o importanță, mai ales după-ce a trecut de atunci un an și jumătate.

Căsătoriri.

De la 29 până la 4 Sept.

- 1) Moritz Reinholz Graf ev. A. C. notar de cerc. în Deutsch-Kreuz cu Marie Julie Meldt ev. A. C. din Brașov. 2) Friedrich Trangott Lukács év. ref., calif de lăcătus, cu Berta Mezei ev. ref. din Brașov. 3) Cimpoaca Ioan gr. or. lucrător, cu Munteanu Ana din Dirste. 4) Ernst Wilhelm Wagner ev. A. C., supraveghetor de mașine, cu Luise Amalia König rom. cat. din Brașov.

Calendarul săptăm'anei.

AUGUST. (1902) are 31 țile. MASALAR.

Table with columns: Țile, Călend. iul. v., Călend. Greg. and rows for Dum., Lun., Marți, Joi, Viner, Săm.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 5 Septemvrie 1902.

Table with columns: Măsura seu greutatea, Calitatea, Valuta în Kor. și fl. and rows for 1 H. L., 1 kilă, 100 kil.

Cursul losurilor private.

din 3 Sept. 1902.

Table with columns: Banca, cumm, nde and rows for Basilica, Credi, Clary 40 ft. m., Navig pe Dunăre, Insbruck, Krakau, Laibach, Buda, Pa'ffy, Crucea roșie austriacă, Rudolf, Salm, Salsburg, St. Genois, Stanislau, Trientine 4 1/2%, 100 m. c., Waldstein, Banca h. ung. 4%.

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Septemvrie n. 1902.

Table with columns: Instrumente financiare and prices in various currencies like gold, silver, and foreign currencies.

Cursul pieței Brașov.

Din 6 Septemvrie n. 1902.

Table with columns: Valută and prices for various commodities like flour, oil, and other goods.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Stabiliment de hydrotherapie Wällischhof.

— stațiunea de tren Brunn—Maria Enzersdorf 30 minute depărtare dela Viena —

arangiament modern, prețuri moderate. (medicul, folosirea băilor, locuința, proviziunea într'egă 21—32 fl. la săptăm'ână, am'ésurat locuinței).

Cu prospecte și informațiuni detaliate stă la dispoziție direcțiunea stabilimentului și medicii:

Dr. Lazar Popovici, Dr. Marius Sturza, medic consiliar, medic dirigent în Wällisch-Viena XV Mariabilferstrasse Nr. 136. hof p. u. Maria-Enzersdorf bei Wien.

Se primesc una sau două fetite la o familie germană în apropierea de școlele române și germane cu t'otă întreținerea, unde p'ote înveța limba nemț'escă și dife'ite lucruri de mână, cu preț moderat.

A se adresa în Strada Orfanilor nr. 5, (parter în dreapta cătră stradă).

Anunț.

Subsemnata, care am practicat timp îndelungat ca guvernăntă și profesórá de casă, cunosc'end t'ote detailurile educației copilor, doresc a primi câteva copile cu întreaga întreținere.

Numai conversație germană. Dau și lectii private în t'ote obiectele școl'elor primare.

Rogându-m'ă de binevoitorul concurs

cu t'otă stima Ida Stephani, Strada Castelului 55.

In atențiunea On. părinți!

La subscrisul se primesc băieți de școală în cartir lunar seu anual cu totă întreținerea seu fără, dela 12—16 ani, într'un loc liniștit, cu curte mare și grădină, în Strada Sf. Nicolae Nr. 6/8 (Dosul bisericeii).

George Moldovan.

ȘCOALA privată de muzică „KAISER“

Comandată de înalta autorit. școlară c. r. Viena, districtul 7, 8 și 11. Anul școlar al 29-lea.

Are anual cam la 350 frecuranți din țară și străinătate, profesori distinși între cari artiști de primul rang. Instrucție comună și privată. Cantul (opere, concert bisericesc și cor. **Clavir**, și în or-ice specie de instrumente muzicale cu corde seu metalice, în toate ramurile teoretice. — Curs de 2 ani pentru învățatori de cântări. — Curs de 7 luni pentru pregătire la examenul de stat c. r. în Viena și Praga, pentru postul învăț. de cant la școlile medii și preparandii, precum și la conducerea școlilor de cant private, (75 candidați au depus acest examen, o parte dintre ei cu distincțiune). — Curs pentru orcheștră și măestru de muzică (civile și militare). — Secția, pentru instrucție teoretică pe cale de corespondență. — Curs special pentru instrucție superioară. — Curs feriat și special de două luni.

PROSPECTE precum ori și ce informațiuni se dă de către biroul Institutului 1—7.(553) Viena, VII/A Zieglergasse 29.

2 calfe aflu imediat aplicație în

prăvălia mea de mărfuri coloniale și de ferărie, în Szász-Sebeș.

Se cere cunoștința limbilor română, germană și maghiară.

Iosif Onițiu.

Epilepsi.

Cine suferă de epilepsie, cărcei, de nervi să ceară broșura în privința acésta, se trimite gratis și franco dela Schwanen-Apotheke, Frankfurt, a. M.

KWIZDA Fluid restitucional

se întrebuințează în grajdurile curții, precum și la miliție și la civili de 40 de ani pentru întărire după strănșit mare, precum și la scrierire, încordarea nervilor etc. îl face pe cal capabil de umblat, extra-ordinar la treabă.

— Veritabil numai cu marca de sus. — Se capătă în toate farmaciile și drog. din Austr.-ung.

Deposit principal la **FRANZ JOH. KWIZDA** k. u. k. Oestr. k. Rumän. u. fürstl. Bulg. Hoflieferant. Kreis-Apotheker KORNEUBURG bei Wien.

AVIS.

Am onórea a aduce la cunoștința Onor. public, că începând dela 1-a Septemvre a. c. am luat asupra-mi în regie proprie

Restaurația „BOULEVARD“ (VILA KERTSCH).

Esperiența câștigată în acésta branșe atât în orașele mari din Ungaria, cât și pe piața de aci, mă pune în plăcuta poziție de a mulțumi pe deplin pe onor. óspeți.

Rogându-mă de sprijinul onor. public, sunt

cu totă stima

JOHANN JANURA.

Ciocoladă de Tannin

a lui Sztraka, are cel mai bun efect în contra diarei, atât la copii cât și la adulți. O bucată costă 40 fil.

Se află de vânzare în toate farmaciile.

J. REIT Specialist, VIENA

I., Brandstättstr. 2. Prețuri curente în coverte închise franco și gratis

Trimiterea în provincie cu Ramburs. Diaree, a. k. 2, 4, 6, 8, 10 etc.

DEPOSIT de articole igienice. DEPOSIT de mășini de gumă din Paris.

BERE de PILSEN!

Indemnată de faptul, că Berea, din prima fabrică de bere pe acți din Pilsen, actualminte a dobândit prin recunoșterea specialistilor celor mai mari, primul renume din toate calitățile de bere din Pilsen, m'am hotărât a pune în vânzare acésta bere începând de Joi din 4 Septemvre a. c. în localitățile din nou aranjate și împodobite ale casei de Concerte.

Tot odată imi permit a atrage atențiunea on. public asupra **bucătăriei mele** cunoscută ca escelentă, precum și asupra **vinurilor mele naturale**, asigurând pe onor. public, că imi voi da totă silința de a mulțumi pe deplin pe onor. óspeți, oferindu-le serviciul cel mai prompt.

Sala albastră dela Redută se pune gratis la dispoziția societăților închise și pentru petreceri sociale.

Apelez la sprijinul on. public

cu totă stima

Veduva GABEL, antreprenoră a Restaurantului din Redută.

2—2.(651)

Cătră Domnii Studenți Români!

Imi permit a face cunoscut Domnilor Studenți dela gimnasiu și școlile comerciale române din loc, că mi-am asortat **magasinul meu cu**

tot-felul de chipiuri studentesci

și adecă, pentru clasele gimnasiale, superioare și inferioare, clasele comerciale și reale.

Prețul este de bucată 2 fl. 15 cr., seu 4 Cor. 30 fileri, **Embleme comerciale** bucată 15 cr. seu 30 fileri. **Chipiuri de clase Normale** 2 florini

Cât despre trănicie și bunătate iau asupra-mi or-ice garanție.

Reparaturi se efectuează bine, prompt și ieftin.

În speranță, că d-nii Studenți mă vor sprijini și cerceta cât mai mult, semnez

cu distinsă stimă

A. MEȘOTĂ,

Magasin roman de pălării și chipiuri Strada Orfanilor nr. 3.

ANUNȚ.

Cu ziua de ađi punem în circulație cea mai renumită și plăcută apă minerală

„REPATI“

provenită din isvorul „Bathori“ din Kászon-Imper, în stare cât se pôte mai prospătă.

Profesorul de universitate **Dr. Bela Lengyel** se exprimă astfel:

„Isvorul din Kászon-Imper „Repati“ dă o apă alcalin acidă de tot escelentă, care prin compozițiunea ei chemică fericită, precum și în urma conținutului estraordinar de acid-carbonic, formeză o specialitate de apă minerală din cele mai escelente și merită deci de a fi de aproape apreciată.“

Profesorul **Dr. Sigismund Purjesz** dice:

„Confirm, cum că apa minerală „Repati“ s'a întrebuințat de mine cu bun succes la vindecarea de afecțiuni cataractice ale membranelor mucóse.

Profesorul **Dr. Wilhelm Hankó** se exprimă astfel:

„Apa minerală „Repati“ este nu numai o apă escelentă de beut, ci este tot-odată o apă vindecătoare, de efect neprețuit, și pôte concura în or-ice privință cu apa scumpă importată din Boemia, numită apă de Krondorf.“

Depositul principal se află

în Têrgul boiler nr. 4.

Administrația isvorului e în Kászon-Imper.

23—25.(593)

Cel mai mare efect antiseptic

PAO apă de spălat gura în formă de prav.

Deposit en gros pentru Brașov

la **JOHANN ORENDI.**

Se capătă în farmaciile, Droguerii Partumerii etc.

Cu gust, practic și ieftin.